

645 /
1986 / 4

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

საქართველოს ბავშვი

ISSN 0321-1509

12
1986

მშვიდობის მგზავნი.

დ. იაკობაშვილის ფოტო

„საქართველოს კალი“

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის
უკველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხა-
ტერულ-ლიტერატურული ჟურნალი.

«САКАРТВЕЛОС КАЛИ»

Ежемесячный общественно-политический
и художественно-литературный журнал
ЦК КП Грузии.

ახალგაზრდა მოზახეა 20 ათასი მანეთი უსარშქრა
ჩერნოზილს

როცა ერთად

ვართ...

18537

გაზეთმა „ტრუდმა“ მთელ ქვეყანას ამცნო, რომ სტალინის სახელობის თბილისის ვაგონშემკეთებელი ქარხნის ინჟინერმა თამაზ ქვლივიძემ გადაწყვიტა თავისი გამოგონებისათვის განუთხრო 20 ათასი მანეთი ჩერნოზილის დახმარების ფონდში გადასცემოს.

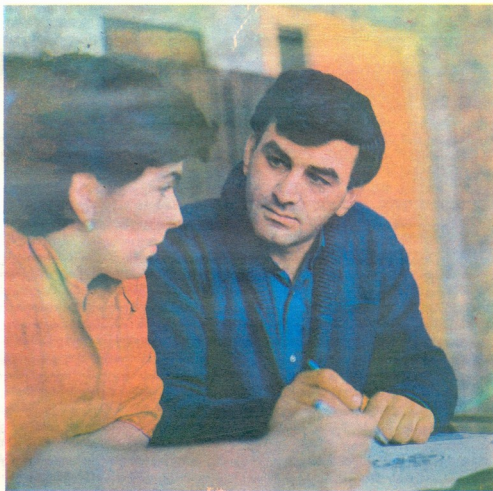
როცა თამაზ ქვლივიძის კეთილშობილებით დაინტერესდით, შევიტყვევთ, რომ მისი გამოგონების თანავტორი მეუღლე თინა მელეზიშვილია.

არა, ეს გადაწყვეტილება სულაც არ არის რაღაც უპირატესობისათვის, სხვაში გამოჩენისა და ეფექტისათვის მიღებული. ორივეს სასარგებლო საქმისათვის წეა სიკეთის თესვა და აღმართა უცუთესი ცხოვრებისა. ან ღირსა ამორვეებს.

ისინი საგარეოელები არიან. დამთავრეს იქაური სკოლა, მიიღეს უმაღლესი განათლება, დიდი ხანი არ არის, რაც თინა ექიმ-ინჟინერობათლოგად მუშაობს ვახსუნების ბოლიკინიკაში. თანატოლები არ არიან, თამაზმა მოასწრო ცხოვრების უცუთესობა, რომდენიმე წლით უფროსია მეუღლესა. ჰყავთ ერთი გოგონა, რომელიც სახეშეობაში დაღის.

თუ მათ დაევირდებით, შეამჩნევთ, როგორი სულის აღმართები არიან. თვინა თვემდე ვლიან ჩამაგირს, სხვა ზედმეტი მათ ოჯახში არაფერი შედის ინჟინერისა და ექიმის ხელუთსის გარდა, აქუთ ოროთათონია ბინა ვახსუნებში, ეს არის და ეს. მაგრამ ახალგაზრდებს რაც აქუთ, ისიც მეური კვონიათ. საღამოობით მაგადაზე ნახაზები უწყვიათ (თინა შესანიშნავად ხახავს), ახალი ოღებები მოსდით და კარგა ხნის ფერის შემდეგ დებებები ქალაღზე გადააქეთ.

მის გამოგონეს ვაზიშ რქის სამარგები, რომ შესახებაც წერდა „ტრუდი“. მოგახსენებთ, მეუღლე ვახსის ასხვევად სიმინდის ფუტეის იყენებდნენ. მეურნეობებში დღეს

ვახსის რქის ნაჭრებით ასხვევენ, ასახვევად ყოველწლიურად ახალი ნაჭრებია საჭირო. ერთი კილოგრამი ნაჭერი (უფრო სწორად, სამარეწველო ნარჩენი) სამოცდახუთი კაბი-

კი ღირს. ერთი საშუალო მეურნეობა წელიწადში ათი ათასი მანეთის ნაჭერს იყენებს. იგი მარქანებით შემოაქვთ. სვეციალურ საოაგოსში ინახავენ, კრიან, ზედმეტ

1953 წლის აპრილის 15

ადამიანისა

ბედი

შალვაშვილი

სარჩევს ვინაა. ვეღარ ვფიქრობ, რომ ნებისმიერ ვის სარჩევს. 19-15 წლის შერჩევას. სწავლას. მანამ, ვიდრე არ მისწავლავს. და მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევები არც არცაა, არც მისი სარჩევები. მისი სარჩევები არც არცაა, არც მისი სარჩევები. მისი სარჩევები არც არცაა, არც მისი სარჩევები.

პოლიტიკურად ნებისმიერადვე მართლად არის მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

შალვაშვილი

ნებისმიერადვე მართლად არის მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

დაზარალებული იყო მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

დაზარალებული იყო მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები.

მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები. მისი სარჩევების უფლებები.

დაზარალებული იყო მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

დაზარალებული იყო მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი. და მისი მისი.

რბ ღირს სისხარული

ანუ რამდენიმე
შტრიხი ჩვენს
თანამედროვის
პორტრეტის
შესაქმნელად

გაგვიხსნის უახსნაველი

ფესხაქმლის მალაზშია ღიძობა ხალხი ირგოდა. შეახსნი სიმპათიური ქალი სამსახურში მიიჭაროდა, მაგრამ უნებურად შეჩერდა, დაინტერესდა ხალხმრავლობის მიზეზით. მაგვის ფესხაქმელი იყო დეობოა. იცნო თავისი ფაბრიკის დამა. იყიდებოდა მაგვის ფესხაქმელი, ფრეზხაქმული. მსუბუქი, ლამაზი და მოზრახებული. ნყიდევლებში ქალები სპარბობდნენ, ისინი ნახებულს აქებდნენ, იწონებდნენ.

— საქმეში ველს თუ ჩააქსოვ, ყველა პროლეტკია ასეთი იქნება, — მამალა თქვა ერთმა ქალმა და სამი წუცილი სხვა-დასვა ზომის ტუფები შეიძინა.

— შეგიხილო, ქაბაბარა! — თავაზიანი ღიმილი შეეკითხა გამყიდველი. შეახსნი ქალი სწრაფად გამოეკცა, ფესხაქმელი უნებურად ხელში შეჩერდა და უკან როგორღა დაღებურებდა თავისი ფაბრიკის ნაწარმი. საფასური გადაიხადა, კიდევ ერთხელ შეაბრალა ცისფერი მამულები და იარაღებს შეარმდინედ დახვდა. „ნარიყალა“, გარკვევით ეწერა ზედ. სათუთად ჩაიღო ხანთაში. წულების ტვირთი თითქმის ერთბაშად მოესხა, სწრაფი ნაბიჯი გადადგა. თბილისის ფესხაქმლების ფაბრიკა „ნარიყალას“ გამომწვევი ლია ბალანჩივაძე სამსახურისკენ მიიჭაროდა.

უპარიაკუ

დანადგარი სახედაირე და სასარჩულე ტყავს ევლის სისწრაფით ჰრის. დრო სწრაფად გადის. სამუშაო დღე შთაიღებდა. ლიამ დაღობი ნორბით დათვალსწინებულ 120 წუცილი ფესხაქმელი უკვე გამოჭრა, მაგრამ მუშაობის არ ანელბს, კიდევ

ლია ბალანჩივაძე ახალგაზრდობის

მეტია საჭიროო და ხელსწრაფად, რიტმიულად მუშაობს. საქმეს და სახარუნავს რა გამოვლენს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატს, კორიფის ჩაიონის სახელი კონტროლის კომიტეტის წევრის. ხან სად იზომბენ, ხან სად, და ყველაფერს ასწრებს, მუყათად ასრულებს, ახლა კი მხოლოდ სამუშაოზე ფიქრობს. ქალის ფესხაქმლის სახედაირეს ჰრის, თანაც უკმაყოფილოდ თავისთვის ჩუჩჩრულებს: ეს არის ტყავი? ისეთი მაგარია, ხელში ვერ ვიჭირჩრებ, ამისგან ქალის რიგაინი ფესხაქმელი როგორ გამოვა, ჩვენ კი ვესაყვედურობენ... ნეტავ მოწესრიგდეს მომარაგების საქმე და მერე ხანჩი.

— ლია მართალია. ქალის ფესხაქმელი ნაზი და მოხდენილი უნდა იყოს, რომ ნახელები უწერო და უსაყვედრო გამოვიდეს, — თანაუგრძობენ ლიას საგამომწერელი სააქმოს ბრიგადის წევრებმა თავყველა მენაზღვილი, დათო წყურღერი, იმარსამაღვილი და თორა ლორთქვიანიც.

— საძღურეი მიიწე კი გვექმის, ვგემას გადაჭარბებთ ვასრულებთ. წულუბის უკვე 35 ახალი მოდელი აეთვისებთ, რეი მოგარია, მყიდელი კმაყოფილია, — წინეშნა სავაჯლო საბჭოს დეპუტატმა ძუძუნა მიწინაწინა.

— სეგრლოვსკის კორიფის ჩაიონი ჩვენს ჩაიონის ეიზრებოდა. ხომ გავიზარევეთ, გარდამაჯალა დრომაც წყოფილთ, — დასინა აიდა გრეკორიანმა.

— ლია, ნეტავ წინათ ხელით როგორღა მუშაობენ? — დამრიგებებს მოკმაღლებით ჰყოფინეს ახალგაზრდებმა.

— ძნელია, ძალზე ძნელი, — უპასუხებს ლია და ფიქრით ოცდაათობებზე ჰრის წინანდელ ფაბრიკის უბრუნებმა, მოკველად რომ მოვიდა სამუშაოდ. აქ ნაწილიც ენთუზიატები დასვდნენ: კიდევ ჩიბრბრბანნიც, სტერი ბაღდასაროვი, რომებრც აყოფოვი. მათ ასწავლეს საქმე და სიბეჭით.

ხელები გაიწუნენ და „შეუჩრებოცი მომარაგებენ...“

ლია ყველის გაჭირვების ტალყვესია, ვის უბინაობა აწუხებს, ვის ავადმყოფობა, ყველა საქმეში მზარბი ამოვლედება, ოთარანიტკრევიით რაინს ქალამანს ჩაიყვამს, რომ გავგახაროს, — ასე ამბობენ „ნარიყალაში“. უყვარს ლია ბალანჩივაძე, ემაყვებით, ენდობიან და სყვრათ მისი.

— ლია, ერად ეიზრუნოთ ჩვენი ფაბრიკის ახალი შენობის მშენებლობისთვის, თორემ გავმომხებელი მანწინა-დანადგარები რომ მოვიგვა, ადგილი არ გვექმნება მათ ვასამათოვად. ეს უკვე მესამე პროექტია ფაბრიკის ახალი შენობისა, მშენებლობას კი სარველი არ დააღა, — ასე ესაუბრება „ნარიყალას“ მთავარი ინჟინერი ლენა შავგულოდ საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატს. ფაბრიკაში ათავის ასოვს ლია ბალანჩივაძის ლიტონი სიტყვა.

„შრომად ამოვინა საკუთარი ადგილი ნადრეველ დაღობულად წულუკიულ ქალიშვილს, შრომამ მოუკავია სახელი და ქოლღები: შრომის წიფელი დრობის, დაღდების მესამე ხარისხის და ოქტობრის რევილუციის ორდენები.“

ახარებს მშობლიური ფაბრიკის წინსვლა. ბრიგადულ სისტემაზე გადასვლად სასიყეთო ძებრები მოახდინა, მყვარად იგლო რეკლამაციამ, მომხმარებელთა უმაჯამებლო კმაყოფილია, ეს კი უმარაგი მაგვის სისხარული გაიცისკრუნებულ ხავეჭს ნინუკას, რადგან „ნარიყალას“ პროლეტკიის 85 პროცენტი მაგუშეებისთვის არის ვანყოფინილი.

ახარებს შრომის, ხარისხი უნდა იყოს მალალი, რომ ამ პარია, იწავარ დაგუშვებს დანხანს გაუმლის ტრაკუნად ფესხაქმულბმა... ამხანაფ ფესხაქმლების ფაბრიკა „ნარიყალაში“ ჩერინობის ფინელში 2500 მანეთი გადაირიბა, მასში ლია ბალანჩივაძის წულელიც იყო. მან ასი მანეთი საკუთარი სას-

რებიდან გაიღო შეშინებულმა თანამძიმთა დასახმარებლად.

მან სვერდლოვსკში იმოგზაურა. შეშინებულმა იუბილი ფესისემლის ფაბრიკის მუშა ადამიანთა საველეუსკი გამოიწვია და იყისრა ორი წლის დავალება შეესრულებინა ნოემბრისათვის, თანაც რვა დღე დაზოგონი მასლით ემუშავნა და ნელდულის ეკონომში 2 პროცენტით გაეზარდა. ეს როგორაო? — გაუვირდათ სვერდლოვსკელს. ლიამ გაიღინა და არაფერი ეპასუხა. მან დაძირება ჩინებულად შეასრულა.

ოჯახში

საკუთარი ოჯახის შექმნაზე არ უფიქრობა, ერთადერთ მძის მხარში ამოუდგა და ხუთი შვილი გააზრდევინა, დააფრთხიანა.

ამით უჩვეულო და განსაკუთრებული არაფერი გამოიყვინებოდა, მაგრამ ეს ხომ ტერიტორია, ოჯახური სიბოთითი რომ ზღდა. გაზრდილებმა მართლაც გაუმართლეს. უმაღლესი განათლება მიიღეს, ფაბრიკაშიც იმუშავეს. ლია მათ შიშართაც ისეთვე მყავსირი და მომთხოვნი იყო, როგორც საკუთარი თავის მიმართ არის.

ძმით ამყავს ლია ბალანჩივაძე, პირველი რკინიგზა რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანაში სხვებთან ერთად ჩემმა ძმამაც გაიყვანაო. სად არ მოღვაწეობდა ინჟინერი ავთანდილ ბალანჩივაძე და ყველგან სპეციატი, საქმისმცოდნე კაცის სახელი დატოვა. თავის თავზე ვერაფერს გეტყვით, სამაგიეროდ მძაზე და ძმისშვილებზე არსოდეს დავლენა სასაუბრო. ის კი არ იცის, რაოდენ დიდ, ფასეული ნიჭია ასე ჩუმაღ,

უხმაროდ და უანგაროდ თესდ სიკეთესადაც კვეყნად.

გვიანი საღამოა. შინ აქტარებული ნაბიჭით მიღის შუახნის დარბაზისი კალი, კეთილი ფიქრით ისევ წამოძვინება: — ახალ მანქანა-დანადგარებს რომ მიიღებენ, მაშინ რა თქმა უნდა, ხარისხივ გაუმჯობესდება. სიამაყით იტყვიან, კარგი ფესისემლია; ჩვენებულთა, თურმე კარგი მუშაობაც შექლებიან და გემოვნებით ყურაც ცოდნიანთ... შერედა, რა ცოტა ჰყოფნის ადამიანს ვასახებლად და როგორ აადვილებს კარგი განწყობა ცხოვრებას. ამიტომ ვცდილობ ჩვენი პროდუქციით გავახაროთ ადამიანებს.

01056 კუპაპა

წავიდა შემოდგომა და შემოუსვლელი ზეთისხილივით მწვანე კახობა თავის ალმაცერ კალთებს წითლად აბრიალებული ჭნავი და თრბილი დღეებებით დააყვრა. რაბანის, სიმინდის ფუჩეჩით დაზვიუნულმა ჩოჩიალამ ურბებმა ორდობებში ჩაიარის კარლია მარნებთან. მაჭორით დამთვრალი კოლი ქინქლა გაჭრა.

ყველა ამინდ ემურობა. დობეებზე გადმოდგარბა ბიძმ ჩინჩილი დაყარა, ძალ-ყურძენა ვამაჟდა, ვამაჟდა და ზამთრის შიშით გაწითლებულ მაყვლის ბარს შეა-ცოცდა, რომ თოვლმა არ დაფაროს და მოშიებული ჩხა-როვები დააუფროს.

დიდილიაობით, მუწვინით ჩამუქებულ ოდასახლებების სახურავებზე პირველი თრთვილი ვერცხლისფრად ბზინავს, მეორე ამოვა მზე, თბილი და ლაღლანა, თეთრი მზხინვარებას თვალსა და ხელს შუა გააჭრობს: — იყო და არა იყო რა...

ახლა ჭარი დაუბერავს. ვეგება ჩხობის ტყვიისფერ ღრუბლებში თავს შეაყოფინებს, აჭრთავსოლო კალთებს დაუნისლავს. მოვა წვიმა, ცივი, ცივი და ანჯარა. მანჭია ნაკადულები ჩხობაოთ ჩაივლიან ჩემი სოფლის დაფარლებულ ორდობებში. მუცელგაბერილი ღრუბლები ლიხს იქით გადაცვივდება და ისევ ლურჯი, მოძალეებულად ლურჯი ცა დაეშობა სოფელს. კახობი, ზამთრის სუსხით აბზიალებული კახობი ახ-

ლა ბუძვიდან გამომხტარი წაბლივით ზიალებს. თავზე თოვლის ჩახუტტი ზურავს. ფოთოლცვენაში შესული მეჩხერი ხეების ტოტებში მთა ეგება გოლიათად ინახება.

ჩქარა მოვა დიდი თოვლი და ჩემი სოფლის დაუვარცხნელ ვენახებს, ძუძუდამშრალ ბოსტნებსა და ხასხასა კრამიტის სახურავებს თეთრი, უმტვერო თოვლს დააფენს.

ღამით თოვლი გაიბიძგება, გაიბიძგება და სახურავების კიდეებს ბროლივით გამსჭვირვალე ლოლუები დაეკიდება, დილით კი დამენათევი თოვლი ცივებით გამოსულ გოგო-ბიჭების ფეხვეშე იხრახუენებს.

შხოლოდ ყინვა, ცინცხალი ყინვა და დიდი ღამე ალაგმავს ონავართა ხალისიან ყრიაძულს.

ახლა ოდასახლების ბუნებში აბრიალებულ ცეცხლს დიდ-პატარა ეცივება. უფროსები დიმილით ეუბნებიან ბავშვებს:

— მოვა ზამთარი, თოვლიანი ზამთარი. თოვლით ახლა ჩვენი კახობიც შეიმოსება.

ძამთხვან ელისაბედაშვილი

X) კახობი — იმერეთის მთა.

ორდანი კომპლექსის დროშაზე

შეცხოველების პროდუქტების წარმოებისა და სახელმწიფოსთვის მიყიდვის მეთოდში მუშაობის განვითარების უზრუნველყოფის მიზნით შეიქმნა ორდანი კომპლექსი. მისი მეთოდით წარმოებული პროდუქტები უზრუნველყოფს სახელმწიფოს მიერ დაკვეთილ პროდუქტების წარმოებას.

ტენიანებისათვის გორგენიანის მეთოდით წარმოებული პროდუქტები უზრუნველყოფს სახელმწიფოს მიერ დაკვეთილ პროდუქტების წარმოებას.

განსაკუთრებით საინტერესოა ორდანი კომპლექსის მეთოდით წარმოებული პროდუქტების წარმოებასთან დაკავშირებული საკითხები.

აბონირებული ახალგაზრდები

— ბატონო ავთანდილ, პირველ ყოვლისა „საქართველოს ტელის“ მრავალრიცხოვანი მეთოდების სახელით მივიღოთ თქვენგან საბავშვო ჟურნალი.

— დიდი მადლობა. შრომითი კოლექტივი დიდ აღიარებას კვლავაც თავადებული შრომითი, ახალი წარმატებით უახსუბებს, რათა შრომითი სურათს აშვენიდნენ გორგენიანის მეთოდით წარმოებული პროდუქტების წარმოებას.

— როგორია კომპლექსის წარმატებები, რისთვისაც ჟურნალი დაიშასურეთ?

— ამჟამინდელ შრომითი კოლექტივის წარმატებებზე უფრო მეტად ცდილობს მეთოდების გამოყენებით დაგეგმვის წარმატებით, რომლებიც კომპლექსის წარმატებებს მოწოდებს.

XI ზონალურ კონფერენციის გათვალისწინებით 10.700 ტონის ნაცვლად ვაწარმოეთ 13.527 ტონა ზორცი, 10.250 ტონის ნაცვლად ჩავაბარეთ 11.858 ტონა, 110.550 გოპის ნაცვლად მივაღიეთ 140.982 გოპი.

პროდუქტთა გათვალისწინებით 24 ათასის ნაცვლად 29.280 ღირსი გვეყვება წარმატებით ავიღეთ პროდუქტულობის საპროექტო მიზნად: 2.200 ტონის ნაცვლად ზორცის წარმოება 2.884 ტონამდე გაზარდეთ, ჩაბარება — 2.802 ტონამდე, ერთი პირობითი პარტიკულარული 180 კილოგრამი ზორცი ვაწარმოეთ.

— როგორია ეკონომიკური ეფექტი?

— ზონალურ კონფერენციაში გათვალისწინებული 1.898 ათასის ნაცვლად 2.908 ათასი მანეთი მოგება მიიღო. რენტაბელურობის დონე კვებით გათვალისწინებული 8,65 პროცენტის ნაცვლად 11,78 პროცენტამდე გაიზარდა, შრომის ნაყოფიერება კი — 5,2 პროცენტიდან 7,87 პროცენტამდე გაიზარდა, ცენტრირი ზორცის თვითღირებულება 14,8 მანეთით გაიზარდა.

— რამ შეუწყო ხელი ყოველფერადობის ინტენსიური ტექნოლოგიის, შეცვლების მიღწევისა და მოწოდების დაწესებულების დანერგვაში, მომხიარულების რეჟიმში, შრომითი მატერიალურმა და მორალურმა წახალისებამ.

განვითარე კონკრეტულ მაგალითებს დაგეგმვით.

— სიახლოვეთ.

— ინტენსიური ტექნოლოგიის შედეგად, თუ წინა სუბიექტის ვაგონი 180-140 დღით განისაზღვრებოდა, ახლა 120 დღით ვაგონით 110 კილოგრამისა და უფრო მეტი წონის ღირსი. კომპლექსში ღირსის დანერგვაში მხოლოდ და მხოლოდ ხელდასრული დათვლების გზით ხდება. საპროექტოში დატანილი მაკროეკონომიკის, კვების ტექნოლოგიის, თუ ადრე ღირსი ყოველთვის შენაშაობილი, დაინერგა ნახევრად ლეკ ტიპის მეთოდ-შენახვის ტექნოლოგია, რაც მანამდე, რომ ღირსი პერიოდულად გამოდის გარეთ, რისთვისაც აიგო სასაფლაო ხარაკი.

სიტყვა „გადახარჯვა“ გვიჩვენებს საქმიანობის დიფერენციალს. მისი ადგილი მტკიცედ დაიკვივდა „ეკონომიკაში“. ერთი ცენტრირი ზორცის წარმოებაზე 9,5-ის ნაცვლად დახარჯულია 8,97 საკვებითი ერთეული

პროდუქტული ღირსი მეთოდით

და 19,2 კაცხათის ნაცვლად 17,2 კაცხათი. თუ ერთი ცენტრის პროდუქციის წარმოებაზე უნდა დახარჯულიყო 4,54 მანეთის წყალი, დახარჯა 2,51 მანეთისა, — ხოლო 7, 28 მანეთის ნაცვლად — 6,85 მანეთის გაზი.

მომხარნიეროს ვუმადლოთ, რომ სთონვლდში ცენტრის ხორცის თვითღებობაში 214 მანეთის ნაცვლად 199,8 მანეთი გახდა. ერთი ნეშვის შენახვა 4,875 მანეთი გვიჯდება, რაც ფაქტობრივად 4560 მანეთის შემოსავალს გვაძლევს. ერთ ძირითად ნეშვზე მიღებულია 2,250 კილოგრამი ხორცი. მუშის თვიური ხელფასი წინაა 128 მანეთის არ აღმატებოდა. სთონვლდში მისმა ოდნობამ საშუალოდ 260 მანეთს მიადწია, სთონვლდის ბოლო წელს კი — 271 მანეთს. უსულოდ წარმოებაში დასაქმებული მუშის ხელფასი კი 297 მანეთი გახდა. მაჩანა პრემიებისა და ჩაილოების სახით გაიცა 250 ათასი მანეთი. ამის შემდეგ, ახა, რა ვახავებია, რომ ახლა მდგომარეობის კომპლექსში მუშაობა ბევრს ხურს.

... და მინც, ყოველივე და წარმატების სტესისამდგომელი ხომ შრომელი აღამაინები არიან?

— რასაკვირველია. აღამაინის ფაქტორის გააქტიურებაში, ადამიანზე უზრუნველ, სოციალური საკითხების მოგვარებაში ფაქტორულად სასახარო გაუწია ცენტრისთვის განსაკუთრებული წინადადება, აღმაქარების.

კომპლექსში 850 მუშა-მომსახურებელი, აქედან 115 — ქალი. განსაკუთრებით ვრცელად კალთა შრომისა და საცუდო-საფორებო პირების განსაქმებულნი.

ახე რომ არ იყოს, აქტივობის თვის თათრუშელი შარშან 28 ნეშვზე 920 ვაკის ნაცვლად 1.177 ვაკის ვერ გამოირგება. ახვე რეკორდულ მაჩვენებლებს აღწევს შავალა უნაფრუშელი და ვახტანგ ზუზარაშვილი... და ვინ დაიღვინა ჩვენს ცენტრებს, რომელია მათგანეთი აქედანმა გამარჯვებულ, ფრუბის ახასა რაიონის.

— მომავლის გეგმებზე ზაქარევი, ბაბორო ავთონილი!

— ერთი კვირის წინდა პარტიას და მთავრობის საბჭოთაო მადლობა მთავრობის ჩვენი შრომის ხელფას დაიხსენებოთ. შიდა ვარი მადლად ჩაილოვებო ახალი წარმატებით უკანასკნელი. სთონვლდის სახარტობი წელს 2.200 ტონა ხორცი უნდა ჩაგვებარებინა, რვა თვეში გვემა მონეშული ოჯახური დაჯარბებითი დეპარტამენტი. წლის ბოლოში 400 ტონაზე მეტი ხორცი ჩავაბარებ. სთონვლდის ორი წლის გეგმას ოქტობრის სოციალისტური რევოლუციის 70 წლისთავისთვის დეპარტამენტი, მთლიანად სთონვლდისას კი — ოთხწლიანი გეგმაცხად. ახე გააქვეყნებო საბჭოთა კვირუის საშვილდო პოლიტიკის პასუხად, რადგან ღრმად გვყავს, რომ შვილების, კვირუის ცერონობა და თავდაცვისუნარიანობა თავდადებული შრომით უნდა განაწიქციოს.

საუბარი ჩაიწერა
დაპირთ ჭათამაშებ

ს. ოჯონიძის დაბეგმის 100 წლისთავი

დაუპიწყარი გზაუდრი

1931 წელს, როდესაც მე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეში შევედი, ის საწვლანილი ინსტიტუტი იყო. მოკლე დროის მანძილზე ინსტიტუტი საწარმოება და დაწესებულებაში კვალიფიკაციურ კურობის უნაღვედა.

1934 წელს ინსტიტუტმა კვლევა დაიბრუნა პირდახლად სახელმწიფო და წვენი უკვე უნივერსიტეტის მუხამს კურსის სტუდენტები გავხდით.

როგორც უნივერსიტეტის პირველი გამოშვება, წვენი კონსოლიკურ ფაქტორებზე დაფუძნებული წარმომადგენელი სტუდენტები (რედაქციონერები კაცი) შეარჩიეს და მოსკოვში სამი თვითი საწარმოო პრაქტიკაზე გავგზავნეს.

წეში ვეფუდიან ვიყავით ვეწვი გიორგაძე, აკაცი ზამხაძე, მიხეილ აკოფოვი, სერაპიონ კალანდაძე, დამარა მანგულაშვილი და ახ სტრეკინულის ატორი.

წვენი საწარმოო პრაქტიკას კასინაზე მამბოტო ხელმძღვანელობდა, რომელიც ფრუად საწარმო ახალგაზრდა იყო. იგი შევენი და სტრეკო ორჯონიკიძეს, მამილდ მამბოტო მრწვევლობის სახალხო კომისარს შევხვედროდით თბილისელი სტუდენტები.

და აი, დაგვა დანიშნული დღეში, რომელიც ვეწლად სისხარულით მოკლდით. ვისხედით მის დიდ კაბინეტი და ველოდით მასთან შეხვედრას. კაბინეტს რამდენიმე კარი ჰქონდა და წვენი, რადიკალი ვეწლად დიდი კარისაკენ გვეპირა თვალთ. ვეწრად შევიქცით კარი გაიღო და რეკლამაციონარ კომიტეტში გამოვლილი და გამოხვედრდელი ოქტობრის რეპუბლიკის რაინდ სტრეკო ორჯონიკიძე მუშადაც მადეიდასკენ სწრაფი ნაბიჯით გამოვარდა.

მისხედების შემდეგ გამოვდივით: როდესაც ჩამოვდილი, როგორ მოვეწვეო, სად გავდივართ პრაქტიკას, როგორ შევევეთ ვარემო პირობებს, ხომ არავფერი გვეპირის, ვინ რომელი რაიონიდან ვართ, რა მიღწევაში აქვს რაიონს, და შემდეგ რას ვითხოვდით, რა გვეხდოდა.

სტრეკო ორჯონიკიძემ წვენი ხელმძღვანელს მისხე საშვი, რითაც შევეველო დავევალოდრებაში მამბოტო მრწვევლობის სენტრის ფარობა-კარსენი.

დავათვლიერეთ ატრეთვე კრეშლის მეწეში, სადაც დიღული იყო რომაოვების დინასტიის საწეფო ყოფა-ცხოვრების ანახვეული საწეფი.

ორჯონიკიძემ მოვეწვიო ვრთვირამინ ულას მოსკოვში მდინარეში, რომელიც მოსკოვში მონით და საექსკურიო საწეფი. დავათვლიერეთ გემთმწეხელი კარსინა, რომელიც ულიფიო მომამბეჭდილმა მოახლანა საწეწე, ვნახეთ ზამორის სახალდა, და სწეფო, ლენინგრეტის ღირსშესანიშნავი ატრეფილი, მუშევე კი გავამუშავებთ მეწეების სასაწეფლო რეზიდენციაში — პეტერგოფში.

რამდენიმე ათეული წლის წინათ, ახალგაზრდა სტუდენტისასიფის, რომელიც მოსკოვში და მოსკოვში დიდი ატრეფილია ამ გეგმას, ეს ლენინგრეტის სისარტლის პირველი იყო. და ეს სისარტლი წვენი დიღეში მგზავნებო რეპუბლიკის რაინდ და საბაფო მოსკოვში მდინარეში სტრეკო ორჯონიკიძეს მოვადგამო, აღამაინა, რომელიც პირდახდ იტრეფო ლენინს და მასთან საქმიანი ურთიერთობა ჰქონდა.

შეპრო კიპილიაშვილი

ლია ზაზაშვიძე

ლილეო

შშაპი, მანისი

ლილეო იმღერეთ, კაცებო, ლილეო...
მეშველეთ – შავი საღამო,
შემოფრინდება ბოლოს,
მიიწრება ნათელი ლურჯი ცარგვალის თავზე,
უკანასკნელი წერხული ქორა მახვებისა შესისხ:

– მარეში გვის მუშა,
ვეწარქვესტ დესამა აბზე,
კაცის გულს შავი მიწის გარდა,
ვეწარფერი გააძღობო, შეიღო,

ხოლო ხმელ მკერდთან ჭაბუჭთა და ციციან კეართი მომანს,
ვითა მომავლის საგზალი, როგორც იმედის ღრომა,
... ეგ შავი მიწაც მოვიდა, აღარაფერი გვლის,
აკი, ვება ჰამადი უკანასკნელი შენი?
ო, ქორა მახვშო, მწყურვალო, მოვადისი ქარი ზენა,
– რას ნავიბლუჯავს მშის სხივი,
რას ნავიბლუჯავს შენა?
ლილეო იმღერეთ კაცებო, ლილეო,

ლევდი ღაგარქვი, გვარიონი და დროშიონი
ოქროსფერი გაქვს, მნათობისფერი
და ბრწყინავ, ბრწყინავ წემს ობოლ სულში,
ვითა თვალი პატისონანი.
ამოანათებს მწუხრი საკვირველი,
როცა გიგონებ და მენატრები,
უკანასკნელიც შენ ხარ და, პირველიც,
ამოანათებს მწუხრი საკვირველი.

არავის ზემოთ, სად ტერა გულთა
სულ სხვაა, სხვაა, არა ზველუთი,
ამ შთა და ვილთა, აუცავებულთა,
ვის მოსვენებს მწერა გრძნულთი,

დაბობსღურდიან კლდეები სალი,
(ღ ლბილი ფერი სულაც გებურთო)
საით მიშისოშო, ნეტავი საით,
მიწავ და ცაო გალიმბულთი?

ვინ მტკვისი, თუ რა ნათელი გვარავთ,
რა სხივი ილავს ემაგ შევაში,
რა საიდუმლო გამოცრთის მარად
ფშავის უცნაურ გალიმბუნი?

მრავალშაშიორი

ოთხმოცდასუთის ოთხ თებერვალს დაბადებულთ,
ნინო ფერაძის თაღლუმიდან გამომშობიარალო,
სამშობლოვ წემო, სანუკვარო ჩემო იმედო,
ვაშო კეთილო, ხან მცინარო და ხან მტირალთ,

ჩემო მერწყულთ, მოვანათო ჩანჩქერი ნათლის,
ისევ და ისევ ამა ჭვეწავდ როცა აუღარობს,
ისევ და ისევ მერამდენდ მკვდრეთით აღმდგარო,
ნინო ფერაძის თაღლუმიდან გამომშობიარალო.

შენამეგ გემატოს, არ შემიძრედ სხივთა კრებულთ
ახე მარადის და მარადის განასლუმებულთ,
გამბრწყინებულთ სამშობლო იმერ-ამიერ,
მრავალეამიერ შენს აქ ყოფნის, მრავალეამიერ...

ხმა მშობლიური (თინა დოლიძის)

სექტემბრის მწუხრში, ვარდების ფორზე,
ოფენ ნიავე ვევილებს არხვებ,
მომანს ღაისის მუწამულ ფონზე,
დაუვიწყარი ქართული ხასხ.

ხმა მშობლიური, ვერფაფიფუნელი,
იგი, მარადის მღვიმებს იგი,
ახლა სულშია ამოტივრული,
იის და ვარდის პატარა წიხი,

მაგ აღურსიან თვალებს და ხელებს,
ვერ გაეკარა წემს სულში ვაში,
იმ შემოფეგომის სულწარმტავ ფერებს,
სამუდამოდ რომ მომტკცეს თვლით.

იყო ბავშვობა, იათა ტალღა
და გრძნულ წაში გაფრნა მერცხლის,
ველარასოფეს თქვენ ველარ გინახათ
თმებო, ნათოლო იღვმალ ვერცხლით,

შენ გასსოვს წემში გაწანა ნათლის,
პირველი სხივი, პირველი ია,
საწუროს ქარში, თოვლისფერ ზაფთით,
გამომობის ბავშვი, პატარა ღია.

გამდლობო, ნათლისთვის უნდა გვეწურო,
არდაპოქილო, არდაეცემულო,
მასწავლებულო, მასწავლებულო,
მასწავლებულო პატივმეუბულო.

ის ძველნი დარნი სულში დარბოვნ,
ოფენ გამლიდი ძვირფის წიგნს შენა
და შე ვისმეფდი, ვით საგალომბელს,
შვისი და მთავრის უნაზუს ენას,

სექტემბრის მწუხრში, ვარდების ფორზე,
ოფენ ნიავე ვევილებს არხვებს,
მომანს ღაისის მუწამულ ფონზე,
დაუვიწყარი ქართული ხასხ.

სულ ერთი სიტყვა, სულ ერთი სიტყვა,
როგორც ქრება და ცივდება გული,
სულ ერთი სიტყვა, სულ ერთი სიტყვა,
როგორც თბება და ნათდება გული,
წუთისოფელში შემოსვლდ თუტი,
იყავი სხივი, იყავი შუტი...

ქეთევან ირეშაძე.
ლალე გულაშვილის ნახატი

ბელი შექსპირის დრამებით გაუცვლავდა. თვეან ხელოვანი ქალი ხართ და მე მგონია ვამბობთ, მე ვერ მოვცემდით ჩემს წიგნს, თქვენ რომ ამ გვთქვით, მომივით, მე წავეყოფხარ. თქვენი დიდი მადლობელი ვარ ასეთი გულწრფელი მომპრთვისა და თანაგრძნობისათვის, სასიამოვნო გარგვობას უხედა მსუბილო სიძლიერე, სულიერი არისტოკრატობა, თქვენში ეგ ყველაფერია მით უფრო აღვადლებული ვარ თქვენგან წერილი შემოვლებულია. ამ წერილის დარწმუნება რამოდენიმე თვის შემდეგ, 1936 წლის 12 სექტემბერს ქეთევანი მწერალთა კავშირში, ს. მგელაძის კეზისთან ენახე. საპატიო ყარაული იღმა. კარგად მახსოვს, შავი შიფონის კაბა ეცვა, რომელსაც შავი ხავერდის ყვავილები ამკობდა. შავი ტრამპლი წაწმენები მართასვით ეფინა მის ფერმართალ სახეს; ოდნავ თავდახრილი უღამაზესი, მწუხარე კეზის ქანდაკებას მოვაგონებდა...

ქეთევანი ნიკოლოზის ასული ირეშაძე დაიბადა თბილისში, 1911 წლის 8 სექტემბერს, რეჟისორის ოჯახში. მისი დედა ფაცია კონსტანტინეს ასული ნაჭუჭიანი, ქართული ენის მასწავლებელი იყო. მამამ, ნიკოლოზ ირეშაძემ ოდესის ეკონომიკური ინსტიტუტი დაამთავრა, რის შემდეგ მუშაობდა თბილისში, ამიერკავკასიის წყალთა მეურნეობის ინსტიტუტის დირექტორად. ქეთევანის ბები (მამის დედა) ქრისტინე ვითარის ასული ავღლიანი ცოლად ჰყავდა მის ცხაკაის და ნიკოლოზ ირეშაძე მის ერთგვარი შევლად თვლებოდა. ირეშაძეების ოჯახში შვირფხვს რელიკვიად ინახება

საუბოოდ თარგმნა ფრანგული ლიტერატურის შედევრები. აბატ პრევის „მინინ-ლუსკო“, დენი დიდროს „არამის მისწილელი“, ბენეშეან კონსტანტინის „ადოლფი“, ეს დე მობასანის მოთხრობები, ბალზასის „ოცდაათი წლის ქალი“, დე ლაკოს „სახიფათო კავშირი“, მერიმეს „კარმენი“, ა. დილანს „ქალი კამელიოტი“, ხოლო რუსულიდან — იური ტინიანოვის „კუხლის“. ბევრ თარგმანს ღირებული ჰქონდა მისივე კრიტიკული წერილები. მის ცალკე ექუთვანის მონორაფიული შრომები „პარაბაზე ვარაქაძე“, „ნინო ორბელიანი“ და „ე.კ. ვამაშვილი“; კრიტიკული წერილები შოი არაგვისპირულ, ქილა ლომთათიძეზე და სხვა; ქეთევანის დარწმუნებული ავტორი იყო ისტორიული-ტურისტული ნარკვევები: „მტრული ქალი ასის“, „ვინ იყო ატორი ლეჟისის ისევე შენ და ისევე შენი“ და „ქართული ქალები“; მწერალმა ქალმა რუსულად თარგმნა და გამოაქვეყნა ენაზე ნინოშვილის მოთხრობები, ხოლო გამოუქვეყნებელი დარჩა „ფრანგი მწერლის პორტრეტი“. ა. რამდინი რამ გააკეთა მან სულ რაღაც ათორღე წელიწადში. ამთმა ნაყოფიერმა შემოქმედებითმა მუშაობამ ქეთევან ირეშაძეს დიდი სახელი მოუხვეჭა და ნიჭიერი მწერალ ქალი აღიარეს.

უკანასკნელად ქეთევან ირეშაძე გვევლინება ისტორიული რომანის „ქეთევანის“ ავტორად. ეს რომანი მე-17 საუკუნის საქართველოს ყოფას ეხება. რომანის შთავარი გმირია სამშობლოსათვის წამებული ქეთევან დედოფალი. სანამ რომანის წერას დაიწყებდა, ქეთევანმა მორიანი ის ადგილე-

ქეთევან ირეშაძე

— ან ეს გახსენება ახლა სულ სხვაა, პროსპექტზე მოდის ლამაზი ქალი, ნეტავ ეს მისი მართალი ხმაა, თუ ნაღვლიანდ შრიალებს კარი“. ოსიკე ნინეშვილის ამ სცენადიან ლექსში კარგად ჩანს ქეთევან ირეშაძის პრეზენცა. მეც მინახავს იგი რუსთაველის გაზიარებულ მიმოცემა, ლამაზი, მაღალი, მუხზე გაყოფილი შავი მზინიანი თმით, რძისფერი სახით, ოდნავ მოხრილი წარბებით დაშვებულზე და ტკვიანი შავი თვალებით ავლარებულზე. დინჯი და სერიოზული, ნიჭიერი და მშრომელი, დღუტობიერი ენერჯის მქონე, ასეთი ახსოვს ის ყველას. დედაჩემთან — საფო მგელაძესთან შევიპობოდა. არქიმეო ინახება სურათი, რომელზეც წარწერილია: „სანტაგერსო მწერალ ქალს, ჩემს უფროსს მეგობარს, ქანადოს, პეტრისკეში ქეთევან ირეშაძისაგან“. საფოც და არჩენილა ვალში და თვისი მოთხრობა „ახალი გზით“ ქეთევანის თვის უძღვნია. საინტერესოა, ავტორევე, სადღის წერილი, ქეთევანის მიწერალი: „ქვირფხვა ქეთო კარგი მთარგმნელი კარგ მწერალს უღდას გვერდით და მანა-

მოსიკიდან გამოზაგნილი მიხა ცხაკაის წერილები, რომელმაც თავის შვილოშვილებს ქეთევანს და ნინოს უცხადინა.

როგორც ვხედავთ, ქეთევანი ისეთ ოჯახურ ატმოსფეროში იზრდებოდა, სადაც არ ადლა მშობლების მზრუნველობა და წესიერი აღზრდა. ის ბავშვობიდან ეუფლებოდა ვერბოულ ენებს, სწავლობდა მუსიკას, უცვარდა სიმღერა და ჰქონდა მშვენიერი ხმა.

3-ე შრომის სკოლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ ქეთევანი შევიდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ფილოლოგიის ფაკულტეტზე, სადაც გამოიჩინდა როგორც საუკეთესო სტუდენტი. უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ იქ დაიწყო საზოგადოებრივ-ლიტერატურული მუშაობა.

საოცრად ბევრის გაკეთება მოასწრო. მისი სიცოცხლე ხომ მხოლოდ 32 წელს მოიცავდა. მწერლობის უტუვარი ნიჭით ერთად ქეთევანს ჰქონდა შრომის დიდი უნარი, კარგად აცოდა როგორც რუსული, ისე ვერბოული ენები, ამიტომაც

ბი (გრემი, მუზრანი), სადაც ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ეს დიდებული ქართველი ქალი. რომანს, რომლის მხოლოდ ნაწილი გამოქვეყნდა, ათობ შედგამს ხედა წილად. საშუალოდ, მწერალმა ვერ მოასწრო მისი დასრულება, 1945 წლის 19 აგვისტოს გარდაიცვალა 32 წლისა. ქეთევან ირეშაძის სიყვლეღმა დიდად დაამწუხრა ქართველი მწერლები და მთელი საზოგადოება. აი რას წერს მასზე გიორგი ნატროშვილი.

„ქეთევან ირეშაძის სიყვლეღმა გული დასწავიდა ყველა ქართველ მწერალს. ვინც იქ მას იცნობდა, იგი იყო უმცროსი ნიკოშვილი ქალბის დიდებულ ოჯახში, იმ პატრიარქში, რომელიც მისი რომანის გმირის სახელით იწყება... ის ოცნებობდა ყოფილიყო მემადიდებელი ქართველი ქალის ქველობის, სულიერი სისხეტკისა. ისტორიულ დაქტებზე და მოვლენებზე იგი ამოწმებდა, სწავლობდა არა მარტო ქართული წყაროები, არამედ ჰკრებდა ფრანგულში და ირანულში, იტალიურისა და რუსულში გაფხმულ ცნობებს; რაია უფრო ნათელი წარმოდგენა შეექმნა თავისი რომანის გმირებზე.

ასეთი პასუხისმგებლობით ეპყრობოდა არა მარტო ისტორიის მეცნიერების ცნებებსა და სახეებს, არამედ თვით ყველაზე-საც და ბალახებსაც კი, რომელიც ხსენება თავის რომანში უხდებოდა. ამიტომ ასე სამაღო ხდებოდა მეოთხელების თვალს მის რომანში ცისთავი და ენძელი, თერაპიის და საჯარცხელი, ვენახებში ჩაქარვლი თვალსაზრისით ციფრებისა და ბურქნარგები მდინარე ლამაზ ვეგეტაციის უჩინარად. მან ნახა და აღწერა ის ყველაფერი, რომელიც ყველაფერს ქეთვან დაღვდვის დროს აკეთობს და თვითონაც ვადა საქართველოს მინდვრების ან ლამაზ და კდემპოსილ ყველაფერს, რომელიც ბიზინს ასე შეაფილ ვეგეტაციის ჩვენ მისი რომანის ფურცლებიდან, არ რომანისა, რომელიც მას თავის სიუცხესუფათი დამოუარებელი დარჩა».

ქეთვანის უქანასეული სიტყვა იყო: «ნუ დაგიწყებენ!» მწერალ ქალის ან დაღვდვის კარგად უბასუხა გიორგი ლეონიძემ: «ჩვენი სამაფო ქეთვანის საღვთის მადგორად შენ მეორეში ჩაგვიტყვეს ის ქართული დღეები, რომელიც სახელს გამოჩნულებს ამდენი შრომა შესწირთ, არსადღის არ დაკარგავთ შენი პატარა ნახი თითების ნამუშევრის და ნადავარს, იგი უღელამ იქნება ჩვენი თაობის დამამყენებელი. ქართული რომანის ოჯახი, შენი დიდი ოჯახი, შრომის წილიდან შენ მტრდღივთ აფერინდი, არ დაგიწყებენ ქართული სიტყვის ერთგულ მსახურს, გონიერსა და მშვენიერ ქალს».

კიდევ ერთი არდავიწყების დასტურის მისი აღსაზრდის ზრუნვა მისი სიხარისითი. შეხვდით თუ არა ქეთვანის დის, მხატვარი ქალის ნინო ორემაძე-ჩაჩავას ოჯახში, უშუალოდ იგონებთ, რომ ამ უღელმიგი ბინადარია უსპეტაცესი სული ქეთვანი, რომელიც სასაზღებელი შომა მიქატაძის ბინადრის ქანდაკებაში. იქვე ნახავთ ლადო ზინდავის მერე მწერალუღელ პორტრეტს. თავისი სათავედი დის სურნა-დღის დუღბაყეს ნინო ორემაძის, საღვთად შემოავყურებს მშვენიერი სახე ქეთვანისა.

არდავიწყების დასტური იყო აგრეთვე წილთა, 31 მაისს ლიტერატურული მუშაუბის ინიციატივით მიწვეობლი, ქეთვანის ორგანიზის დაბადების 75-ე წლისთავისდამი მიძღვნილი საღამო, რომელიც შესავალი სიტყვით განხანა მუშაუბის დირექტორმა გიორგი ნატროშვილმა. დაიბაძა ხალხის ტევა არ იყო. საღამომე მოვიდნენ აკდემპოსის გიორგი ვიხლაძე, მწერლები სურგი ქვიციანი, მარია ბარათაშვილი, პროფესორი იოსებ მეგრელიძე, დავით შულღინაშვილი (მუშაუბის თანამშრომელი), მწერლის ახლო ნათესავი პროფესორი აფთხილდი ნაკეპიანი, რესპუბლიკის სახალხო არტისტის იაკობ ტრიპოლსკი, დამსახურებული არტი-სტები ტინელე საყვარელიძე, ლაშქარის ჩხვი-ძე, მერი მიქელაძე და მდგა მხატვალ-მედი-კოსი, რომლებმაც საინტერესო გამოსვლებით პატივი სცეს მწერალ ქალის სხვადა.

შუშანა მელიაძე

„გიგაზანთი რამდენიმე მცირე რჩევას, რომელთა გამოყენებაც ქართველ დიასახლისებს ერთგვარ დახმარებას გაუწყებს თავიანთ საქმიანობაში, რათა მათი ქმრები, ძმები, შვილები მუდამ ქანჩრთილნი იყვნენ, თავი დააღწიონ ზედმეტ სიმუქნეს, სმასა და უხარკრებელ დროს სკარებას, მეტხანს იცოცხლონ და სამშობლოს გამოადგენ მათი ძალღონენ. თუ საჭიროდ ჩათვალთ, ვახოვით ეს მცირე რჩევა გამოაკვეყნეთ თქვენს სახალხო მურნალში, რომლის მეოთხეფელთა და მეგობართა შორის არის თქვენი თანამუშაულები».

ნიკოლოზ ჯანელიძე.

ნიკოლოზ ჯანელიძე (ჯანესი) ჩვენი პიუხის მეოთხეფელისათვის ცნობილი პიროვნებაა. ბედის უკუღმართობით ერთ უცხო ცის ქვეშ მოხიზვდრილი და სამუდამოდ იქ დარჩენილი ალალის მოღვაწე მთელი თავისი არსებით ქართველი პატრიოტია, საქართველოს დასტრიალებს დღიერთა და საქმით. ვახუყრელ მეგობარ ლილი გეგელაშვილთან ერთად მან იტყუებოქი (ჰამბურგის ახლოს) დააარსა გამოცემლობა «საქართველო», გამოსცა «ნილის ცხოვრება»; ილიას და ვაჟას რჩეული მოთხოზიების მცირე კრებულს, «დედა ენა»; «ქართული ზღაპრების» ბარყენავლელიუსტრირებული კრებულს, შოთა რუსთაველის გამოფინის ანგარიში, «ქართული სამარეულო», რომელმაც ეგროპასა და ამერიკაში დიდი გამოამართი მკოვია და უცხოელი დიასახლისთა ერთ-ერთი საყვარელ სამაგიდო წიგნად იქცა.

ლილი და ნიკოლოზმა თარგმნეს და ჩინებული ილუსტრაციების დართვით გამოსცეს «ვეფხისტყაისისა» (ემეციტებული პირობული თარგმანი). მისი გამოცემული, პირადი მაგალითი, ქართული კულტურის ისტორიის თემამე წაითხეული ლექციონ-მოსხენებები შემოქმნიველი არ დარჩენილი ერთა მშვიდობიანი კულტურული თანამშრომლობის მოღვაწეებს. უცხოეთში მცხოვრებ ქართველთაგან პირველმა მან მიიღო აღმებრტ მეთაიერის მშვიდობის მედალი.

1976 წელს ლილი გეგელაშვილი გარდაიცვალა. ნიკოლოზს მარტო დარჩა. ამაჟამად 70 წელს მიაღწე-ბული მძიმედ არის ავად და თავის რამდენიმე რჩევას: «ჰამბურგის სა-ავამუყოფილან გვეყარს: „მეორფსო ქართველი დიასახლი-

სებო! ახლახან ჰამბურგის უნივერ-სიტეტში, ორიენტალისტთა ინტერ-ნაციონალურ კონგრესზე პრითე-სორმა ჰამერმოდტმა მოხოვა წამე-კითხა მოსხენება «ქართული საეკლესი-ისი-ისტორიული ლიტერატურათმე», რაც ძალიან გამიხარდა. ამ სფეროს ახლო უცნობი და მკაცრი საქმრეუ-ბულიც ვინცნობი მასალა მივცე უც-ხელოვანისათვის.

ჩვენი წინარები მარტო ლოცვა-კურთხევით როდი იყვნენ დაკავე-ბულნი. მუშაობდნენ, იღწოდნენ, წერდნენ, მოგაზრობდნენ, ერთო-ვლად ღირსების შესანარჩუნებლად იბრძოდნენ.

უხსლავი დროიდან ქართველი ადიატეული იყო სილამაზით, წერის თემობით, ფართო მხარბეკით, საშავალით მიხვარ-მოხვრით და-კრებულად ადამიანად.

დღეს, როგორც ვხედავ, მესმის და კვითხეული, ქართველების ნა-წილი დამრგავლდა, ღიოზანი გახდა. მას მიხვარ-მოხვრის სინარჩავეც დედავარა!

სთხოვეთ თქვენს ცაცებს, განახ-ხვივონ უღუფა. მოერიდონ ზედ-მეტ სმასა და დროსტარებას, საუზ-ხე, სადილი და ვახშო რაციონა-ლური გახადონ, არ გაეცარონ მალ-მალკორიან სმსელს, რომელიც მარტლებს ახშობს და სისხლის მო-არობასაც აფერხებს. თამაქის შხა-მი დიდად მუენებელია. ეს საყუართო ორგანიზმის წინააღმდეგ აყენება და თვითმკვლელობა.

ლამაზ ბიბლისი, ლამაზ საქარ-თველის ყველგის ლამაზი მოქალა-ქეები ჰყოლია, ჰყავს და ეყოლებათ.

ამასწინათ ერთმა ჩემმა სტუდენ-ტმა მოთხრა: ასე ამბობენ, ქართველი ქალბები უტყვისობამ წონამი მოიძებნა... სტუდენტის სიტყვავე ძალიან გაკვირვებდა. ლუარსაბ თათ-ქარიძეები ხომ არ გავმხდარვართ-მეთქი! ღმრთმა დაღვივაროს ასეთი უბედურებისაგან მოჩრებნალ-ირემს მგელი ვერ დაგაუღეს, გასუ-ყვნილი მელიკო მთერევა-მეთქი.

ჩემი ქართველი დები, დედებო, ლამაზნი ქალბი იყავით კვლავ ისე ლამაზნი, როგორნიც ყოფილხართ, როგორებიც იყვენენ ნინო, თამარი, ქეთვანები, ეკატერინე და ნინო ჰე-ვაქიადიანი მთავარი ერთის სიმდიდ-რეს — სილამაზეს!

დღი პატვისციმით
მარად თქვენი

ნიკოლოზ ჯანელიძე.

საქართველოს
ფოტოგრაფია

ლიანა უკლებას (ცენტრ), კონსტანტინე

მზაქარის კონცეფციის თემატიკაზე, კონსტანტინე

გონაშვილი

გონაშვილი

ვერცხელი ბიკი შინაგან, როგორც ხელისაქმის, არ უშვებდა ვერცხელი ბაგოზუნა სამართლის ვიდეოები ხელნაწილს უკლებას შექმნილი ვიდეოები გავრცელებულ ამდენიმე ათასზე წლის როგორც მზაქარის შემქმნელი და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

შედეგად მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მა ბიკი წარუგებელი დასრულებულია, რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

სტილი, რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

96 გონაშვილი
სტილისა და მისი სტილია.

პირობა კონსტანტინე

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

სტილის ანალიზი

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია. რომელია და მისი სტილია.

X X X

სტილის ანალიზი

X X X

სტილის ანალიზი

სადან დადღობა ქრება

ჭერ სოფელ პერევისის მშრომლებს მოკლდინი:

ინაზ ვიხილავშილი — მეცხოველებობს ფეხის მწვანად: — როცა დღის ბოლოს მეცხოველებობს ფერმიდან დალილი გბრუნდები და ჩვენი სოფლის კულტურის სახლის კარს შევალბე, თითქმის დადილობა იმ წუთშივე მიჭრება. ისეთი სასიამოვნო მუსიკის ზმები ისმის, ისეთი მშვიდი გარემოა შექმნილი, ვართ გამოსვლა აღარ ვინდა. ამბობ კულტურის სახლს ზმირად ვკითხვით პერევისელი ახალგაზრდები. ყველაზე მეტად ის მოწონს, რომ ამ საინტერესო შედეგები იმართება. შევხვდით ჩვენი სოფლის მოწინავე ადამიანებს — საქართველოს კმ 27-ე ყრილობის დელეგატებს. ახლა ჩვენი სოფელიდან წასული სახეობანი ადამიანები გვიცნა მოგოწიეთო. კულტურის სახლში გატარებული საათები საიკარ ენერჯის მმართველ და მეორე დღეს რაღაც სხვაგვარი ხალხით მივდივარ სამუშაოდ.

ალექსანდრე ვიხილავშილი — ომისა და შრომის ვეტერანი: — მე და ჩემი პატარი შეიღოვით ჩვენი სოფლის კულტურის სახლის ზნირი სტუდიაში ვართ. ვერ გეტყვიო, რომელ უფრო მეტად გვიხარია იმ მისვლა. მე ვეტერანთა ვოკალური ჯგუფის წევრი ვარ, ჩვენი ვოკალური ჯგუფის მეთაურის მხარეში ხალხური სიმღერები მისვალბე მე დიდ სიამოვნებას მანიშებს, ვეჭრობ — მაყურებელსაც, რაღვან ყოველთვის ოვაციებით გვხვდებიან ხოლმე სცენაზე გამოსვლებისას. გასულ წელს, როცა ჩვენმა ქალმა სახეობი აღნიშნა საბეჭდოთა მალაროლის, სოციალისტური შრომის გმირის ტრიფონ ფოფხაძის დაბადების 80 წელი, რა თქმა უნდა, ჩვენი ვოკალური ჯგუფი მივსვალბე უნდა გენახათ, რა ოვაციები იყო დარბაზში.

ჩემი პატარი შეიღოვით კულტურის სახლთან არსებულ მუსიკალური სტუდიის

მოსწავლეა, შევადინებებზე ერთად დავდივართ ბაბუა და შეიღოვით,

ნათილა ვიხილავშილი — ზმ აკროუნის მუშა, სასოფლო საბჭოს დეპუტატი: — ჩვენი სოფლის კულტურის სახლი დასვენებისა და ვართობის საუკეთესო კერაა. შესანიშნავად ისვენებ მთელი დღის შრომის შემდეგ, როცა ანსამბლ „ოცნების“ ტუბილ სიმღერებს ისმენ. აქ ზნირად იმართება დისკუსიები, კონცერტები, შინაარსიანი ლექცია-საუბრები, გვიჩვენებენ კინო-ფილმებს. ზღვრული კი, როცა სხვადასხვა ქალაქებში მცხოვრები ჩვენი თანასოფლები ჩამოდიან, კულტურის სახლში ტრევა არ არის. მე კულტურის სახლის საქმიანობა იმითაც მოწონს, რომ ჩემი შეიღობი იქ ცვეკვს და სიმღერის სწავლობენ, ვაგი პროგრამაფორმულ წრეში, ვგოვანა სიმღერის გუნდის წევრია.

მამაძე შახალაძე — პერევისის საშუალო სკოლის მე-9 კლასის მოსწავლე: — საღამოს, როცა ჩვენი სოფლის კულტურის სახლის დარბაზში ნაირფერი ნათურები აინთება და საესტრადო-ანსამბლ წუნარ მელიობებს დაუკრავს, თვით ზღირად სამყაროში მგონია, ამბობ მე და ჩემი თანაკლასელები თითქმის ყოველ საღამოს, ვაკვივითობებს მომზადების შემდეგ შევებრუნენ ხოლმე კლუბში. ზნირად ლინისძობების მოყვანობზე აქტიუდა ვმონაწილეობი. ამის წინათ დღესუბა ვაგმართთ: „პროგორი უნდა იყოს დღესადღელი ახალგაზრდა“. იმდენი ვიკამათი, ლამის თავზე დავათავინდა, ჩვენი სკოლის კერსდამთავებულებსაც აყვანდა ვაკვივით ცხოვრების დიდ გზაზე.

ნანია ჩანჩინაძე — სოფლის საკოლმცხერები მოსახურების თანამშრომელი: — კულტურის სახლის მეთაურ მოყვანობა ყველა ლინისძობა მომწონს. კარგია, რომ კულტურის სახლის მუშაკები არა მარტო აქარო სცენაზე მართავენ კონცერტებს, არამედ — ფერებშიც და საკოლმცხერები მინდა

კერებშიც. ლინისძობებიდან განსაკუთრებულ შობამქვლილბა დატოვა ჩემზე მრავალ-შვილიან დღეებთან შეხვედრამ, ძალიან მომწონს სცენაზე ჩვენი ნორი მოცეკვავების გამოსვლა.

ლიანა ღარბანიძე — პერევისის სასოფლო საბჭოს მდივანი: — პერევისის კულტურის სახლი, ბებლითაგა და მუსიკალური სტუდია საბჭოს შენობაშია მოთავსებული და ყველაზე უკეთ საბჭოს მუშაკები ვხვდებით მათ საქმიანობას. მის შემდეგ, რაც ჩვენმა ქვეყანამ დაუნდობელი ბრძოლა გამოუცხადა ლიბოზას, ზნირად იყუობა ვართობისა და დასვენების საღამოებს, რომლებიც მარტო ახალგაზრდებს კი არა, ხანდაზმულებსაც იზიდავს. ახლა თავისუფალ დროს საღვთო ოჯახში თავმჯერებას და ლენის სმსა ჯევილი ჩვენი თანასოფლები კულტურის სახლში მისვლას აფხობინებს. ვერ დავტრიაბებთ სოფელში მოლიანად მწყუაღ დღების სმამეთერი, მაგრამ სავანობილად რომ შემცირდა, დავტრია და ამბო თავის პატარა წელი კულტურის სახლშიც შეიტანა.

ქ. ჭიათურის ზონის სოფელ პერევისის მშრომელი ნათიკამ აღარაფერს დაუვამტებთ, გარდა ერთი დეტალის: პერევისის სასოფლო საბჭოს სოფლებიდან თვით სოფელ პერევისთან, უფასუნელ ორ წელიწადში ლიბოზის სა მოხვდეს არცერთი სახის დანაშაული არა მომზდარა. საწარმოო ვაგირთიანება „ჭიათურმანგანუმის“ დამხმარე მეთურნობის პერევისის №2 აკროუნის მშრომლებს თავიანთი წელიწადი შეუქმნ მეთურნობის საერთო წარმატებებს. ეს წარმატებები კი, სხვა ფაქტორებთან ერთად, იმის შედეგად არის, რომ კულტურის სახლი (დირექტორი ზ. კახანიძე) თავდადებით შეიშობს სოფლად ქანალი ყოფის დამკვიდრებისათვის.

შენ-ჩემოზე დაღ-შვილობაზე

— „დედა-შვილობაზე შენ-ჩემობა რად არის? — კეთილა ოთარაანე კვიციანი თავის თავსა. — დედა-შვილობაში ორი თავად რად უნდა იყოს? ნიდა დიდს სხვაზეთ მარც ორი თავადი ან პქონოდა... თუ აქვს, რად უტყობს ერთი თავისად და მეორე შვილისად? გულს რად იხედება გარეთ ორთ თავადთა, რად? რატომ ერთი თავადი არ: ინხვევის, როცა მეორე იფურცება?... ვენ ვითვისაო, — რა საკითხავია დედ-შვილობაში?... ვაი, რამე საკითხავი ყოფილა ამითი უიდელო თურმე დედა-შვილობაში...“ 64

როგორც ვხედავთ, დედა-შვილობის რთული პრობლემის გადასაჭრელად გამგირაბ ოთარაანე კვიციანიც კი უიპრეს მასუბის გაცემა. მისი ერთგონი შვილი ვიკარა დედის სტავოზე და არჩილს ვარტე მთიანურებს მოკავშირეობდა. სინამდვილეში ეს მას მშვენიერ დასუნე 95 ექსტრაში მოუხატია. მშენდ მიდის შვიდი-დეკ ვაჟს არ ეხედება, „სხვადას მიდის, თითქო თოქით ეწევიან... სახარული მართო წინ აუფრებინებს... ვანა ახსავთ. იგი ამ არის, ხალ უვალდებო?“ 65

შეპარისაია დედა წინ აღუდგეს, რომ მოსუყარული შვილი უნდა დაბრუნებდა. განე წინასწარ დედის არ-შეცემა, როცა წახვდა: გადაწყვიტა: მოკაწერიო. შინდა დედადებო, გული შენა დედად მივალა. 1912 წ. 1937 წელს აღმწე შვილის განჩრებვა, მიერეცხე არ აპოყვებო, მხოლოდ ზამის ღრჩხება გახსენებდა და მის შვილს ტყ-გადებებო, ეს აქაწრებოინა:

— „მე, რა სხეტი, შვილო? მამის შვილიც და მოკაწე-მოკაწარებო? ხანდის სადღო? ხანდ საფულეში გადტარებოდა მამა-შვილს სინამდვილესაგან?“

მამის ჭკრ ოთარაანე კვიციანი არ იცოდა, ვიკიან, და რატომ აპირებდა მამი ვიკიცი მოკაწარებობას, თორემ ამასაც არ ეტყობოდა, არ-ავადებოდა. ვაიციხენით მითი საუბარი 66

— „მეორე რა, წაყვიდა სანამეო?“
შვილმა თავი ჩაუნდა და, მასუბი არ; განცა, დედის ღლვაჭაბოთ გაუბნია რადაცა ფეკმა.

117 — მერე ვიკიცი აპირებ დეგაზე — კეთილა ხელახლად დედა.
118 — არჩილს უნდა დავუდგა. 116 211
ოთარაანე კვიციანიც ცელა კი თითხუდ ივინა. თითქო რაღაც ენაშენაო, რაღაცის მიაგროყო. შვილს გადაწყვეტილი არაა უფრო რა, აღარც შვილი გამოცედა, თითქო დედმა საგინებელი ამისთვის აღარ მოიცეალა“ 67

დღადე ემშობა დედას შვილის განჩრება, ვადგას, რაცი უვალდებო მისუბა, მიუბე-ღვადე იმისა, რომ ვიკიციანს იცნებებს განხო-

რიცილება არ ეწერა და დედასაც გაუჭირებოდა მარტოდ დარჩენა, მიაცე დაიპო. ბაწე წავიდა. და, აი, მიდის ვიკიცი არჩილის კარზე და ოთარაანე კვიციანი კი მარტოდმარტო რჩება უმწე-უნეგეშოდ. ასეთ ყოფილი ფიქრებმა ვაიტაცეს და მორცეში ჩაიჭრეს.

„ილიზას იტრიალა ამ ფიქრების მორცეში გულმა და გონებამ ოთარაანე კვიციანსამ. მერე თოქის რაღაც ხიდი ვაიდეყო მორცევედამ გამოსხვლედამ, წაიდეჯა ფეხ-ზედ და სხამალა თქვა:

— არა, შვილო, შენ გაიხარე, შენ... მე კი... მე კი... მე ხეშინად მაურებელი თვალს დავიბრავებ და შენისად მაურებელი დავილა და ვიციციანს“ 68

ახე სენის ოთარაანე კვიციანს ორი თავადიანო. სწორედ ამ მოზიციანად უნდა შეხედოთ იმ რა პატარა მოთხიბიანს, რომლებსაც ამ წერილის დაწერა მათგინიანა. საინტერესოა, რომ ორივე მოთხიბიანს ატყობა ქალია და დედა. ერთი ნანა კანდელიანს („სრალოლა“, რომელიც ვაგოთა „იკონის ტბა“ დაბეჭდა. მეორე — ლილია შეხვის „პატარას“ კი უტრალი „ღარობის“ მეშვიდე ნომერში გამოქვეყნდა.

რა ხდება ნანა კანდელიანს მოთხიბიანში? ლილა და გენო მშობლების უკითხავად დაწყველდნენ და გენოს ბებიასთან ჩავიდნენ სოფლად. ბებიას ვაგუარადა შვილიშვილის ვაგედინებოდა, მაგრამ იყუნა, მშობლების ვაგეშე რომ ვადაუწყებოთ ეს დედა საკითხი. მიერე ურეყოთ გამოცელება და სისარული შეტანა ახალშეუდლებოდა ვაგირებამ შეიდე უბანში. ყვილიანი ლოცვენ და ეტახეებინა.

ვაიე თივანდატის ამთავრებს, ქალი კი ერთი წლის შემდეგ ინგლისური ენის მასწავლებელი ხდება. ახალაგარდა წვედლის სამთხველო იცნებოში წახვლი ბებიას ამასეკი ვაიხსენებს მათი სიღიფის კლუბში ოდეხლად „იკონისურების ქორწინებას“ რომ წარსილა ვაგინებს და სკოლაში კი უცხო ენის მასწავლებლის უფროთი. ასე, რომ აქვე ბედინიდან იგზომებთ თავს, ქალაქში დაბრუნებამე რომ აღარ იფიქრონ. მთავარია, მეორე მართს მშობლების დაურციან და დაამშვიდონ.

ქალია დაურციეს. ბაწე დედები გამოცედიან და მათს სამომავლო იცნების მფუ-ღარე ვაგაბახებს. ვაიის დედამ ოცნის უნდალო ჩილად და არა უედავოც. ამბობაც დაარცეხე ბედინებოდა და ნამყოლე სრალოლა მამაი ცხოვრებისეცნენ ერთობადა შეუედა.

ჩარომ მოხდა ასე? იმიტომ, რომ დედამ შვილისად მაურებელი თვალი დაიბრმავა და თავისად მაურებ-

ბელი ვახილა ფართოდ. დედ-შვილობაში შენ-ჩემობის საკითხი თავის სანამებლოდ ვადაწყვიტა.

ნანაშიციანს მხატვრული ანალიზს არ ვაპირებთ. სადღისად და სჭირად რომ არის ეს მოთხიბობა, ეს კი ცხადია. ჭკრ კიდევ მრავალად არიან დედები, რომლებიც უნებუნებრივან შვილთა პირად საკითხებში და თავინათთვის სისამოვნოდ წუჭებენ, პროცეესის არჩევა იქნება ეს თუ დაყარება. პირად სიამოვნება უფრო ძვირად უღირს ასეთ დედებს, ვიდრე — შვილთა.

შეგავსე სოფელი აქვს ლილია შეხვის „პატარას“.

კონსტანტინეაობის სტუდენტმა გიგუშამ თავის კვირე დედას მაკოლის მშობლიდნულად პატარასდა მოგვარა: პატარასის სანუღა-ნოქმული პროფესორი მამა თავის მშობლი-ნის ეტრად უცხოეთში იყო წახლდა სამოგურაოდ და სწორედ მამის გადაწყვეტიანს ახალაგარდებმა შეუდლების საკითხი, თუმცა მაკალიმ ნება არ დატოვა მშობლების დაბრუნებამდე. „იმ დამით ხომ მთარია, არც მეორე დამით შეახვედრა ქალ-ვაიე ერთმანეთს, იქაბის თუ კვენის საქმე ვადა იფიგა ქალმა, მცველად დაუდეჯა ახალაგარდებს. ერთი-ორკვირე პატარასდა დასაბრტ-ლებდა, წერილობდ გამოქოთბა, ძალით ხომ არ წაშეოყვანებოდა“ 69

ძალით არ წაშეოყვანია, ერთმანეთი უყვარდათ.

და რა გვინათ, რა მოხდა? როცა ქალის მშობლები მოგზაურობიდან დაბრუნდნენ, ჩაკიდებს ხელი და შინ წაყვანეს შვილი მელიციანს თანხლებით.

„მანქანების შორეული გუგუნე რომ მიენედა, ყვარავითი სმელი ხელი მხრებზე მოხვია მაკალიმ შვილი: — წაიდეო, შვილო!“

„უა უოზო, სანახვარ წინ, თოქზე, უცვაი-ლებით მოხატული ქრელი კაბა გვიდა. შეუტრეჯდა ნიავი, აიტაცებდა მალა. კიდევ და კიდევ. იქით არ გაუბედია ვაგუშას. არც კონსტანტინეაობისა წახლდა მომადინო თავს.“

...უანახსენებლად მისილის უფროსის კბინებში მოუწია პატარასდა შეხვედრა. თავაწეული ბიროლა გოგო, თავი არ აუწყებია. დედა ადგა თავზე, სიკაის ციცილით იწეოდა ქალი.

ახლა უნებლიე ცხოვრობს ვაგუშა, ქალაქში იშვიათად ჩამოდის. სიმღერითაც იშვიათად მღერის.

ხოლო პატარასლო, უკვე მეორედ ვაგოხვლი, როცა თავისი ცხოვრების უწყვეტი უშვებრივობა, უკლამასი წყურბუგე ურჩობა, ის მთავარიაი დამრები აგინდება, მის პარ-

ველ სიყვარულს რომ ასე უღიბლოდ დაეხვებოდა.

ლიტერატურულ ანალიზს არც აქ ვაპირებთ, მხოლოდ ის შეგვიჩვენოს, თუ რა გამოვალ მდგომარეობაში ჩაყენა დედამ საკუთარი შვილი? ვის უღალატოს, პირველ სიყვარულს თუ ნერატე ქმარს?

დღელია მეხსიანის წინათ, „ლიტერატურულ საქართველოში“ გამოქვეყნებულ მიხრობაში, „მწუხარებას სიჩუმე ერქვა“, წერს, ცოდვები რომ არ ღუგუნ, ქმრები თავიანთ დანაშაულს ვის დააბრალდნენო, მაგრამ იმავე წინაშეობებში და ამ მოთხრობაშიც კარვად ჩანს, რომ კაცი უფრო თვინიერი, მას გადამწუხებ სიტყვა არ იმართვის თავის ოჯახში.

როცა ქვერვის გზის პატარავის წასართმევად მსჯელობა მიადგა, ნაცისტების „ივლიგანდს“ სახელმძაბრებელი, მწვანეკაბიანი, ტანსაცმე ქალი და უტრეპრობი, სათვლიანი ანი მამაკაცი ვადამოვიდნენ. კაცის შურისას იმდენად არ შეუშლიდა ვიგაფა, რამდენად იმედა შეგართო. მისი მომწვანო თვალები კი შეძრწუნებთ შეხსენილი, თითქოს უმწველი კაცი კი არა, ციციხისძლიანი ქვეწარმავალი ვასრავებულყო შუა გზაზე...

ლობას, ტალახით დაწინკულულ შარვალს, ახურვლად წყენ-უღლას...“

რას აკუთვნდა კაცი ამ დროს? მხოლოდ სანთებლებს აჩვენებდა.

ახლა ის გაიხსენოთ, შეწუხებულმა ქვერვმა რომ სტუმრებს კარი გაუღო და შიამატიყა, შობარძალით ბატონო.

— ჩავიდეთ? — მილიციის უფროსმა პატარავის მოშლვებს ვადახვდა.

— სადა? — ამრეთი იყომა მწვანეთვალეზიანმა ქალმა.

— გავართობო რა მოხდა, როგორ.

— მაგას იქ, თქვენს კაბინეტში ვაგაყვავებ.

— თქვენი ნება, — დამორჩილდა მილიციის უფროსი.

უფრო მეტიც: დედა მისვლისთანავე დამხვევლად შეტრახცყოფაზე ვადავინდა ისე, რომ არც დანერტებულა; თუოღუნენ თუ არა. რაიკომის მდიანის შენაშენაზე კი, ერთმანეთს შეტრახცყოფას ნუ მიავებებო, „შურთრახცყოფას კი არა, ორივე ჩემი ხელით აიპან დახარჩობიო, — მაშენს გეტი გამოაღო და ვავეულები შეი ჩაქდა“.

დედა ამ შემთხვევაში ბოროტმომხდელი, შვილი და სასიძო კი უღანაშუალონი. რაც შეეძება მამას, იგი ახსოვლტრად უმოქმედობა. ოჯახის სადავეები ქალის ხელით არის და, საივთვ ნებას იქით წარმოართვს. შვი-

ლიც და ქმარიც მის ნებას და სიამოვნების, ენორჩილებიან.

ბოლოს და ბოლოს, ვინ არის დედა? ამდენი უღუბლა რომ გაჩანა?

დედა დურეთისა შვილისათვის, დამბადებელი, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თავის დახადებულმა მსხვერპლად შეიწიროს.

ღარსებულმა დედებმა ვეკატონს, უფრო მოკვდაპრონ ეგოსტიმა დიდებმა, რომლებიც შველასაც და ქმარსაც საკუთარ სიამოვნებას უმორჩილებენ. რაც დედას უხარია, მათაც ის უნდა აკეთონ. ასეთმა ქალმა არც ქმრის უღარი იცის და არც შვილისა. ოთარაანთ ქვერვის კი არათუ ქმარი, მისი დატოვებულ თოფიც კი თავისზე ძვირფასად მიაჩნდა.

საქართველოში ლეგენდა არის ქველთა ანახაჯის სახელი თავისი ურწმუნობა მადლანით, მაგრამ, ვადავინება, ქმარი თუ ვაჭარდებოდა, ატარდებოდა ბოლოში.

დედს რომ ახალშექმნილი ოჯახში ზღი-ზედ ირავება, თავკრამა დედებაც მიძლედ ბრალე. ერთგია, ამ საკითხზე წერია: „მა ქველთა ურწმუნობა რომ ვაანახვილებს.“

დედებთან დედები მართლად უნდა სიყვინენ. უკველი მათი ჩარევა შვილის საქმეში, შვილისავე კეთილდღეობას უნდა ენსახურებოდეს.

გიორგი პაპუაშვილი

მოგონება

დევნილნი და სიყვარული

მონუსხულები ვიდექით; საყვარელი მასწავლებლის ცხედართან და გვიყვირა, თითქოს ღიბილით რომ გვემშვიდობებოდა. თითოეული ჩვენგანის თვალში ვაიგლა მისი ვეცრულით განკალირმა მოუფიქრობის წყევბა და... დასევდიანებულნი, ალბინი ცრემლებით ვეფთხოვებოდით ძვირფას აღმზრდელსა და მეგობარს, მარამ ამასშემოქმედებდა.

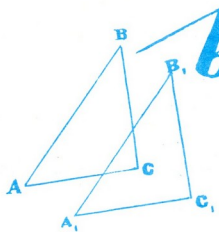
მარიკა მასწავლებელი მრავალი წლის განმავლობაში უდიდესი პასუხისმგებლობითა და რულუნებით იმსახურებოდა თავის საყვარელ სემეს, თბილისის 29-საშუალო სკოლაში.

დიდად განათლებული და ერთღირებული, მშობლიური ენისა და ლიტერატურის საუცხოო მცოდნე და ამ ცოდნის საოცარი ოსტატობით ვადაძეციმ მარიკა მასწავლებელი გვეცნობებოდა ვაკვეთილების თავისებური მიმოხილვებით, რისი საფუძველიც ვახლად მისი ვანუზომელო სიყვარული ბავშვებისა და სავითოლო თითოეული მოსწავლისადმი. მისი ყოველი ვაკვეთილი ჩვენთვის, მისი მოსწავლეთათვისადაც მუდამ იყო სანიშნო ვანუზომილება, დიდებულის სპექტაკლი. რა დაგვევიწყებს, რარიგ ამაღლებულად გვესაუბრებოდა „გვენიტყაყანასნა“ ასახულ მეგობრობაზე, მიჯნურობასა თუ ვმორიგებაზე. ახლაც თვალწინ ვვიდვას მისი ნათელმოსილი სახე, ილიას, აკაკის თუ ვაუას შემოქმედებას რომ ვვაჯნობდა.

მარიკა მასწავლებლის ღვიზელ თვალს, თბილ გულს და კეთილ ბუნებას არასოდეს ვამოგარბობდა თითოეული მოსწავლის სატყვიანო თუ სიხარული; ვინ მოთვლის, რამდენი ვზასაცდენილი ბავშვი შეგობადუნა სასიკეთო ბილიკზე და რამდენ ვანსაცდელში მყოფ შრომების დაუბრუნა სულის სიმშვიდე. სიკეთე და მშობლოდ სიკეთე იყო მისი სულის თანამგზავრი და ამიტომ იყო უკველი მოსწავლის სათაყვანო კერა.

ორმოც წელზე მეტნახს ზიედეს ერთად ცხოვრებისა და შრომის უღელთა შესანიშნავად აღამიანებმა, ღირსეულმა მშობლებმა, უსხლო პედაგოგებმა მარამ აბამაშემდე და კონსტანტინე სვანიძემ.

ას წელიწადს ვეცნებოთ ამ ქვეყნად მე და ჩემი მეუღლეო, — ლომილით, იმედინად იტყობა ხოლოდ მარიკა მასწავლებელი. ნაღვრავდ, მაგრამ ვადავინებოლი წყვედნის ჩვენს ეს დიდებული ადამიანები.

სქელოვნება პედაგოგისა

ეს იყო 1951 წელს. მაშინ დავამთავრე შრობლიორი მხარაძის რაიონის ხილარების რეაქციონი გავიდა და სწავლის გახვარქე-ღებულად ჰყოლიო დიდუღიეში, მეორეილი სოფლის — ძიბითის საშუალო სკოლაში.

უპირველესად ვინც თვალში მომხვდა და გამაყარვა, ეს იყო გეომეტრიის მასწავლებელი ელინე ხინთიბიძე. ასეთი გამაყარვა ქალი მანამდე არ შენახა. ჩემს ვა-რცებს კიდევ უფრო ის აძლიერებდა, რომ ამ სიფრდიანს და სუსტი აგებულების ქალს უყოველივის მტაცად ეტყობა თავი და მის გაცვილილებზე, მართლაც რომ, ბუზის გა-ღრნებს ვაიკონდელი, ეს მაშინ, როდესაც ჩვენს კლასში საკმაოდ ბევრნი იყვნენ ომის გამო სწავლას ჩამორჩენილი, დავწერულ-ღამიერული მასწავლებლები, რომლებმაც გაცვილილებ წესიერის შენარჩუნება ატლერ-ტონი აგებულების მამაკაც მასწავლებლე-ბსაც კი გაუფრინდებიათ.

დღე დღეს მიხდებდა, გაკეთილი — გა-კეთილი და ჩემთვის ამოუღებლს კითხვებ-ად რჩებოდა. — ელინე მასწავლებელს რა-ში ეღვა ხელი, ან რა ძალით დავციორნი-ლი ამ უხელონი. არადა, იმთავითვე კარგად ვგრძნობდი, ან რა ერთი ჩვენთავანისთვის გეომეტრია არ იყო ისეთი საკანი, გამარ-ჩელებად რომ დავინტერესებინეთ და მის შენევადას დავეტყობინეთ.

და აი, ერთ დღეს უველოფერი ნათელი გახდა.

ოქტომბრის დამდეგსა თუ შუა რიცხვებ-ში, ვხედავო, სწორად გეომეტრიის გა-კეთილიზე სხვადასხვა მერსზე სამი უცნობი ზის, ჩვენზე საგრძნობლად უფროსი, მო-სულა, ბებეგანირთი, კუნთხარაი ბიჭები.

ელინე მასწავლებელმა მისთვის დამახასია-თებელი ხინენქით ჩააკითხა უფრანელი და როდესაც „ახალმა მოსწავლეებმა“ გამარ-ჩელები, ბოხი ხმით უპასუხეს, ვართო, არა-ფერი უთქვამს, მხოლოდ ერთხელ შევადო თითოეულს თვალი, შემდეგ წამოვდგა, კლასს დაყვირებით გადახდა და იმავე მტაცად და მომიხივდა ხმით იეთას: — გაკეთილი!

წამოხარბოა ჩვენი ხელები, ღაღად, გა-მართულად. ხელი ასწიეს ახალმოსულებმაც, იოლნი გაუბეძვად. თითებიმოუწუნტულად.

მათ, მხრებში ჩამჭვრალბენს, თავები დეხე-რათ და კვემოდან რალავ ეშვარქედ და ავად იუფრებოდნენ.

ელინე მასწავლებელმა არც აცეცა, არც აცხელა, გამოიხახა მათგან უველაზე დიდი, ბრვე და წარჩოსადგეთ. ისიც წილ-წილად, მძიმედ წამოვდა და ზღაზუნით გაემართა დამოხიან.

გაკეთილიად გვექონდა საშუთხედის ტო-ლიბა. მაშინ ასე იყო: დღეზე ვსაწავდელით იარ საშუთხედს, ერთს ვუწოდებდით ABC-ს, მეორეს A'B'C'-ს და ვვყვებოდი: რომ დავამტაციოთ საშუთხედი ABC ტლიბა A'B'C'-ისა, ავილით საშუთხედი ABC და დავადლოთ საშუთხედ A'B'C'-ს. დღე ესა და ეს გვერდი ვაკვავა ამა და ამ გვერდს და ესა და ეს წერტილი დავმთავა ამა და ამ წერტილს, მაშინ საშუთხედი ABC ტლიბა საშუთხედ A'B'C'-ისა, და ა. შ. ერთი ხი-ტყეთი საშუთხედეები, დლითორი ასბეთი სხებლდებული, რამდენჯერმე უნდა გვეხე-ნებინა.

უყოველივის ვესწავლებდნენ, რომ დღეს-სამ გვერდით ვდგარაყოფით. „უცნობი“ მოსწავლე კი დღესათან პირით დავდა, ისე რომ ვერაფერს ვხედავდით, რას აკეთებდა. თავივის ზოგანა ტნითი მდლიანად ფარავდა თავის ნაწერს.

კარგ ხანს უხშიოდ საქმიანობდა. ელინე მასწავლებელს ერთი შენიშვნაც არ მიუ-ღებოდა. დღეა მის უყან, ფანქარასთან და მო-თინებებით ეღლიდა დასაჩრულებს.

როგორც ექნა, დღესათან გამოსილბა სახვა დამთავრვა, გვერდზე ვადგა და რას ვხედავო: დღესათან ირი საშუთხედი და ერთხელ, ნაცულად ABC-ს და უფრანა LNE, მეორეზე NLE (უფრანაში „ელინე“-ს იწი-ნენ“-საც ეტახათ).

მოსულების განწარახვა უკვე ცხადი იყო... წაწერი წვაიბეთებო თუ არა, კლასში სა-მართიბურთი ხიწრზე ჩამოვარდა. უველის ვულის ბავა-ბუვა ავვივარდა და მუხის გა-ვარდების მოღლინიში ვავისუტო. ის კი, ჩანდა, ჩვენგან სიცილას და ღრიალსად მოღლიდა. რაკი საწავდელს ვერ მიადწია, დავდებოდელი თვალებით ვამოხვებვდა და ყრუ, გაბზარული ხმით დავიწყო: — რომ დავამტაციოთ, საშუთხედი...

შერქრდა, კიდევ ვამოხვებვდა. ისევ სა-მართისხედი ხიწრზე. შემდეგ მასწავლებლი-საკენ გააპარა თვალები და, თითქმის ეწერ-გია მეორეობაო, სმამალა დავიწყო:

— რომ დავამტაციოთ, საშუთხედი... დახასილებლა კვლავ ვერ ვახებდა.

მოველოდი, ელინე მასწავლებელი აგერ ახლა იყვლებს, მივარდებო ამ თავ-ხედს და ღონდღვა-გინებოთ ვარცოთ ვავა-ღებესო, მაგრამ არაფერი ამის მხგავს. მან დღესი, წუნარი, მაგრამ ფოლადნარევი ხმით მიმართა:

— შემდეგ!

დაფასთან მდგომმა ცარცი დღყო და თი-თების უწუნტა-წმენდით, თანაქინდრული, ზანდად კარებისაკენ გაემართა. მისი ორი ამფილოტი უმაღვე წამოვდა და მას მამყვდა.

ელინე მასწავლებელი, ვითოც არაფერი მიმხლდარყო, მგადღესთან მივიდა და ვიშვავ ჩვეული ხმით მოითხოვა:

— გაკეთილი!

გამოიხახა ერთი ვიგონა. მან დღეა მო-სუფთავა და გაკეთილიც ჩვეულებრივი რიბითი ვაგრძობდა.

მაშინ და უფრო მეტად შემდეგ, როდეს-საც ამ შემთხვევას მოვიგონებდი ხოლმე, ჩემთვის საეჭვო აღარ იყო, რომ მანამდე, თუ ასე პირდაპირ გამოსატული არა, რამ-დღემდე ამგვარი ფრულით უხილოვადი ორი ელინე მასწავლებელს სხვაე ეწინებო-და მოგებდით. ელინე მასწავლებლის ხაჭუ-რავლის კი ხანის საუკეთესო ცოდნა, ვულ-მოღვივება, სამართლიანობა და პირნივე-ღობა შეადგენდა. ამის შედეგი იყო ის ხა-სინიშუო წესრიგი, რომელიც მის გაკეთი-ღებულზე შუბას სუფთავდა.

ძიბითილმა მეგობრებმა მაცნობეს, რომ ელინე მასწავლებელი კვლავ ქველი შემარ-ტლებით აგრძობებს პედაგოგიურ მოღვაწე-ობას. ჩვენ კი, მის უყოფელ მოსწავლეებს, თან დაგვეცავა მისი მომიჯარული გულით და ურუტეა ნებისყოფით ნაქვდი ცოდნა და სახიათის ხიწტაცე.

ბოტრის დბარჩიბ, რუსთაველის სახლობის ქართული ელიტრატების ინსტიტუტის უფროსი მეციციერ-თანამშრომელი, ფილოლოგის მეციციერბეთია კანდდატი.

მოდური

1853

მხატვარ-მოდელირები:
მ. დილაშვილი

მ. ბელაშვილი

მოდის ყოველ სიასლეს სხვადასხვა ასაკის ადამიანები სხვადასხვაგვარად ეკიდებიან. თუ ახალგაზრდებს შათიის წვეული სიხალისისა და მოთმუნლობის გამო სურთ მაშინვე თქონიონ ყოველივე ახალი, რახაც მოდა ვთავაზობს, ხაშუალო და უფროსი ასაკის ქალები მოდის მიმართ უფრო მეტ სიფრთხილესა და თავშეკავებას იჩენენ. თუ ქალი დღეს გაბედლებით მსწედ და ახალგაზრ-

დულად გამოიყურება ამ რამდენიმე ათეული წლის წინანდელ ქალთან შედარებით, ეს ნაწილობრივ თანამედროვე ჩაცმულობითი არის გამოწვეული.

მოდურად ჩაცმა ღრის მოთხოვნა და მუდმივი განახლება. ახლის შეგრძნება დესოერების ფეხის აჟოლა სიახალგაზრდადვის ნიშანია ნებისმიერ ასაკში.

წარმოგენილი მოვლები კლასიკური სტილის ტანსაცმლის პრინციპზე შექმნილი. მათში ასაკის შესაფერისადა გამოყენებული თანამედროვე მოდის ზოგადი ელემენტები.

ლეი ხმადლიძე

საქ. სსრ კ. მხატვარი

ილიაოზა საგურამოვი

წიწმურის ობელისთან (მარცხნიდან: ა. გენაძე, ნიკო კეცხოველი, არჩილ სულაკაური, ნოდარ დუმბაძე)

დიდი მწერლის, ჭარბთელი ერის მოამბის ილია ქავკაძის სოფლის უკვდავსაყოფად სხვადასხვა დროს მრავალი ღონისძიებმა განხორციელდა, მათ შორის აღსანიშნავია 1952 წლის 29 ივნისს საგურამოში ილიას სახლ-მუზეუმის გახსნა. ეს დღე სახალხო ზეიმად უნდა გამოცხადებულიყო „ილიაობის“ სახელით (როგორც ეს ილიას სიცოცხლეში ტრადიციულად ეწყობოდა ყოველ წელს). და ასეც მოხდა.

ამ დღისთვის მზადებაში აქტიურად ჩაება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. უნივერსიტეტის რექტორმა, აკადემიკოსმა ნიკო კეცხოველმა ილიას საყვარელ კარმდამოსა და მისი მიღამობის წინასწარ დასათვალთვრებლად წაიყვანა ახალგაზრდა მწერლები: ნოდარ დუმბაძე, აკაკი გენაძე, არჩილ სულაკაური, უნივერსიტეტის პარტბიუროს მდივანი გვიე ქანუკვეძე, მისი მოადგილე თამარ საქაია და თვითმოქმედი კოლექტივების მხატვრული ხელმძღვანელი გრიგოლ კობიაშვილი.

დათვალთვრება წიწმურიდან დაიწყო, საგურამოში კი სჭედქელნიანად შეჩერდნენ. აქ შეადგინეს გეგმა, დაკონკრეტეს ზეიმი

მონაწილე დაწესებულება-ორგანიზაციები, მხატვრული თვითმოქმედების ანსამბლები თუ ცალკეული წევრები და ისიც კი, ვინ სად უნდა მდგარიყო. საგურამოდან ზედა-ჯენე ავიდნენ, საიდანაც თვალწინ დიდებული პეიზაჟი იშლება. ვინ იცის, რამდენჯერ მოხიბლულა აქ ამოსვლით და დამტკბარა ამ სანახაობით დიდი ილია.

შემდეგ ჭავჭი დუშეთის ესტურა და მინახულა ის სოფელი, სადაც ილია მომრიგებელ-მოსამართლედ მუშაობდა. დუშეთიდან ბაზალეთში გადავიდნენ. ფეხით შემოიარეს ბაზალეთის ანაკა ტბის ნაპირები. აი, ამ ტბას მიუძღვნა ილიამ ლექსი: „ბაზალეთის ტბა“. აქ ის ასწლოვანი მუხაც მინახულეს, რომლის ჩრდილში ბევრჯერ უსაობრია გლეხობისთან ილია ქავკაძის. მგზავრებმა დაინიღე კოჭქაძის სოფელ ყვიკელში შეუხვიეს, იქიდან ფსანაურში ავიდნენ, სადაც თეთრი არავცისა და შავი არავცის შესართვის თვალწარმტაც მიდამოში ზაფხულის მესუნეარებით მუწუხებულთ პოტიე აღბათ ბევრჯერ გაუგრილებია კავკასიონიდან მონახურ სიოს. ფსანაურში სტუმრებს უნივერსიტეტის ყოფილი სტუდენტი პოტიე

როზა ფეიქრიშვილი უწევდა მასანძლობას. გვიან საღამოთი კი შობეკუდილებით დატვირთული თბილისის დაურბუნდნენ. ახალგაზრდა პოეტებმა მიღებული შობეკუდილები ბებიი ლეკსებად გადმოიღვარეს.

მაღე დაღვა ნანატრი დღეც, უნივერსიტეტის ეზოდან პროფესორ-მასწავლებლებით და სტუდენტბა ახალგაზრდობით საესე, საზეიმოდ მართული თხთხმეტი ავტომანქანა საგურამოსკენ დაიძრა. ამ კოლონას თანდათინობით უერთდებოდ და სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლების და მშრომელთა ავტომანქანები.

ზეიმით შეხვდნენ თბილისელებს განახლებული ძველი სატახტო ქალაქის, მცხეთის მკვიდრნი; ნელი სკლით მიუხლოვდა და წითეირი დუმილთ შეჩერდა ხალხის ტალღა წიწმურში, სადაც ტყვიით ვანგმირეს ქართველი ერის სათაყვანებელი შვილი.

უწყვეტ ნაკადად მიმავალი ავტოკოლონები ილიას საყვარელ საგურამოს წალკოდ აღქველ კარმიდამოში მიჩნეულ ადგილზე განლადა. მატინეც გახსნა მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილემ ზაქარია კეცხოველმა. ტრა-

ბუნაზე ერთმანეთს სცვლიდნენ მწერლები, მხატვრები, კომპოზიტორები, ქართული ინტელექტუალის სხვა წარმომადგენლები, დედაქალაქისა და სოფლის მშრომლები. უკლა ორბროი თავისი გამოსვლით უსაზღვრო სიყვარულსა და პატივისცემას გამოხატავდა ქართველი ერის ბეღლის, ქართული ლიტერატურის ტიტანის მიმართ. და, თველი ორბროის მგზნებარე სიტყვის დამთავრების უნივერსიტეტის მომღერალთა ვენიზე ავღუგუნება პატრიოტულ სიმღერას: „ქართველო, ზღა ზმალს იკარ“. შემდეგ ტრბუნა დაემო უნივერსიტეტის ახალგაზრდა პოეტებს. უეცრად გიორგი ლეონიძე ტრბუნასთან მიიჭრა და ახალგაზრდებს გამოართვა: „თქვე კი ხალხო, შეც თქვენთან ვამართო“. იგი ტრბუნაზე ავიდა და წიოკითხა ამ ლაღობის მიძიდელი ჩინებული ლექსი. საზემო წაწლის დამთავრების შემდეგ, ილიას მარულში დიდხანს არ ცხრებოდა ქართული სახანაბები, რომელთა ინიციატორი და ხელმძღვანელი კვალ უნივერსიტეტის სტუდენტთა

ტეტის სტუდენტთა თეატრის წევრები იყვნენ. მათ ჯერ ილიას ნაწარმოებთა ნაწევრები წაიკითხეს, შემდეგ კი ილიასამდე მიმდევნილ ლექსები.

სტუდენტთა მსახიობებმა დამსწრე საზოგადოების წინაშე სახელდახლოდ „გაბოცხლეს“ ლუარსაბ თათქაიძე და დარეკანი. უკლა გაამხარულა ილიას ეზოში, ცის ქვეშ მათმა გამოჩენამ. მათვე წარმოადგინეს „დედა და შვილი“, „კაყო ყაჩაღის“, „შალხის ნაამბობის“ სცენები.

უნივერსიტეტის ცეკვისა და სპიდერის ანსამბლს მრავალწეროვანი პროგრამით, ქართული მრავალწეროვანი და ცეკვებით აქროლებდა მოზივიშებს; ლხინით, ცეკვითა და სიმღერებით უერთდებოდნენ მოხალაებულ სტუდენტთა მხარაულებას ადგილობრივი და მასობრივ სოფლებიდან ჩამოსულნი. საამო სახანავი იყო საყოლმურნიო მინდვრებიდან მოსულ მზით გარეულ ქალაქეგებსა და სტუდენტნი ახალგაზრდობის ერთობლივი ზემიძი.

მზე რომ თრიალეთის ქედისკენ გადაიხარა, ზედაწინს ჩრდილმა ილიას ეზოში ბინად შემოკრდა. მოზივიშენ წინამორბედნი დიორჩენ. კვლე წინაშური აქ აღმოჩნდა უკანასკნელი ოზერა ბუმბერაზ მწერალსა და ერის მეღრობეს.

წინამურის მდებარეობა ისეთია, რომ იტყვას კარგად არ მოიხანს დიდებულ სევეტსოველი, არც ჭყვის მოსახლის ზომიერი ჭინურები, საბაგიერდ, ქედის დასალორში დგას ცეღდმართული ობელისი — ილიას უკვლავების სიმბოლო. აქლად ცოტა მოზივიშით, თუ ნისლი არ არის, იკვეთება საეკონომიკის მომხილავი პერიზი. აქ გაელო ბევრ ქართველს ალბათ მოაგონდება დიდებულ სტრქიონები:

„მარად და უკვლავ, საქართველო, მე ვარ შენთანა. მე ვარო შენი თანამდები, უკვდავი სული...“

თხმარ გომართელი

ხელოვნება. ხელოვნება. ხელოვნება

ზეინაბ თუთუხიძე

ზეინაბს თავიდანვე „აბხაზსკია“ მუერჩეია ფტეფდინიშდ და მას შემდეგ ხელოვნების მოყვარულია სამეარო ამ სახელით იცნობს. იგი 1906 წელს დაიბადა ზესტაონის რაიონის სოფელ ფუთში. მამამისი ვაღვირაძე პედაგოგი იყო. რუსეთის პირველი რევოლუციისა და შემდგომი წლების რევოლუციის პერიოდში, მშობლიურ რაიონში, მუფის ოზრანკას ემაღლებოდა ბოლშევიკი ლენინელი, დიდი რევოლუციონერი სერგო ორჯონიკიძე, რომელიც დაეუარა თათბერობის ოჯახის ხშირი სტუმრია გახლდათ. პატარა ზეინაბი აქ მუხედრია პირველად დიდ სერგოს და აქედან. უე გაყოლია მისი სიყვარული.

ერთ ამეკარ ეპიზოდს იგონებს ზეინაბი: ქუთაისის წმ. ნინოს ქალთა გიმნაზიის მოისწავლე იყო და მშობლებთან ჩამოვი-

და სერგოს. პირკი ზეინაბის დედამ სერმინე გუკუეოა სახე ხშირი წვერ-უკვდავიო დაუმუშავა. სერგომ ანაფორა ჩაიფიდა და განდარმების გაზრდიების მარჯვე ხერხს მიმართა, მოსანათლო ქვაბი მოატანინა, ზეინაბს ტანზე ვახანდეს, ქვაბში ჩასვეს და ბავუი მონათლის ეტრემონილს შეუდგინენ. ანაფორიანი „ნათლია“ განდარმების თვალწინ ისე მარჯვედ და მოხერხებულად ასრულებდა ბავუის მონათლის წესებს, რომ ეჭვივი ერ არავის შეპარვია მის მოჩვენებით საქმიანობაში. ასე ვახანდა ს. ორჯონიკიძე ზეინაბის „ნათლია“.

ზეინაბ თუთუხიძის ქუთაისში მოუსწრო საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვებამ, იქვე შეიღა კომკავშირის რიგებში. პატარაობიდანვე ვატყვებული ყოფილა ხელოვნებით, დიდების მიზანებით მე-

ბეკის მომსწრე და მინახელია ზეინაბ თუთუხიძე. თმპეღარა, სადღომიანი და მომხიბვლელი დღესაც სიციცხლის ძალითაა აღსავსე, დედამდე არ დაეკარგავს სულიერი მზნეობა. ვინც თვალს გადაავლებს ოფილი მოცეკვლის ერთობლივად მძიქ და სახელოვნო ცხოვრების გზას, არ შეიძლება პატივისცემითა და დიდი მოწიწებით არ განიხილავს მის მიზარ, რადგან 40 წელიწადზე მეტ ხანს საბჭოთა საკონცერტო აღიშნ მისი სახელი არ მოზორებია.

და სოფელში. შინ სტუმრად სერგო ორჯონიკიძე დახვდა, რომელიც მეფის ენდარჩემებს ემაღებოდა. ერთ დღეს, რკინეზის მუშა ყვირილით შევარდა ვალკრიახის ეზოში და გაიძიხობდა: ჩქარა, ორჯონიკიძე დაშალეთ, მის დასასერად ქუთაისიდან მთელი ვაგონი განდარმები ჩამოვიტენენ. ამავსე მტეხად მძიქამ იყო. სერგო ორჯონიკიძის განდარმების ხელში ჩაგარდნის საფრთხე ემუქრებოდა. გაქცევის დროს აღარ იყო. დაეუარინაა გადაწყვეტილება სტუმარი, უცხად ანაფორა ვაღეს-

ზობელ ვგოპ-ბიჭებთან ერთად დეამდა წარმადგინეს; ერთ დღეს, თუთუხიძეების ოჯახს სტუმრებია შალვა დადიანი, მას ძალიან მოსწონებია პატარა ზეინაბის ეცეკვა და მსახიობური ნიჭი, შეუქია და წარმატება უსურვევია ხელოვნების დიდ გზაზე.

— სამი წლის ვიყავი, — იგონებს ზეინაბი, — მამამეტი სტუმრების წინაშე თუთუხე შემაყენებდა და ფესისწერაზე მშდგარი ვიყავადე. ცოტა რომ წაზივიზარდ, — დასძენ იგი, — ქუთაისში ჯერ ვეროპულ ე-

საქვიო განვლილი გზა

მწერალი, საზოგადო მოღვაწე

არც ისე დიდი ხნის წინათ თბილისის ქუჩებში, მწერალთა სახალხო, გამოცემლობისა და რედაქციების ხშირად შეხვედრად დაბინადრებული მწერალ ქალების — ნინო ნაჯაშიძის, ანა ხახუაშვილის, მარია გარიყელის, დიდა გვარამიძის, მარიანა, თამარ ჩხაიძის, სალო მგელიძის, დარია ახვლედიანს, ნინო ტურენაშვილს და რძოა თავდოლიშვილს.

ჩემი თაობის მწერლებისათვის ბედნიერება იყო მათთან ურთიერთობა. აღერხანია, სათო, ნიჭიერი აღმზრდელი დიდი უსაძლებლო აღფრთხილებენ თაყვანის ზეგნს მუშაობას. მერც გულთადად ვგვსაუბრებოდნენ, გვიზარბებდნენ თავთან შეხედულებებს და ვგარყვებდნენ. მათი კეთილი სიტყვები და დარცხმვა, ახდენი წელთა მოვლავით და თან მოგვყვებიან.

მერც ის დროც დადგა, ველახსად ვიძარნავადი მათ. უბრალოდ, მოხუცდნენ და საიროფი ანარ შეეძლოთ. სამაგიეროდ ჩვენ ვიყავით ჭკრ კიდევ ახალგაზრდებით და დავდიოდით მათთან. მივჯვრდნენ წამხი, პირის ჩასატყბარუნებელი, ახალი წყნება, თუნარალ-გაზრთები. ვეგზავნებოდი რედაქციებში და გამოცემლობებში. თუ რომელიმე მათგანი სავადყოფნოში მოხვდებოდა, უსრადლებას და სთხობს არ ვკადლებდი. ყოველი ჩვენგანის ვამჩინებ ხიხარული იყო მათთვის.

წელიწადი წავიდეთ ობინ ჩვენს ცხოვრებაში, დიდად დაგვწყვიტეს უფლი. ბეჯარ ცერხლი დავცარიერ მათ საფლავებზე, სამუდამო სამყოფელში დავახიზავთ.

ზეინაბს დიდ საზოგადოებრივ დაეხლებას აკისრებენ. სამარადნში იგი ესანდელ რუს-პუბლიკათა ვეკურებულ ბავშვებთან მუშაობს, ამზადებს ესანურ ხალხურ სიმღერებსა და ცეკვებს. იმ დავუწყარი დღეების სამახსოვროა ესანეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიერ გამოგზავნილი მადლობა.

ზ. თუთბერიძის საშემსრულებლო ხელოვნება მრავალმხრივი იყო, იგი ცეკვებდა, მღეროდა, უკრავდა ხალხურ საკრავებზე, განსაკუთრებით გიტარა იტანებდა. ამ სიყვარულმა მიიყვანა იგი მოსკოვის კონსერვატორიაში, სადაც ვოკალურ ფაკულტეტზე ივარჯიშებდა მხას.

მაგრამ მსახობი ქალის მრავალმხრივი ნიჭი ამით არ შემოფარგლებოდა: ჯერ კიდევ შემოქმედებითი ცხოვრების გზის დასაწყისში ზეინაბი კონს დუკავშირდა. იგი რეისორ ა. წუნუასის მიერ დაარსებულ „პოლიტექნატის კინოსტუდიაში“ სწავლობდა თბილისის კინოსტუდის დამთავრების შემდეგ კი, 1924 წელს, სწავლა განაგრძო მოსკოვში, სახელწოდებული კინორეჟისორის დ. კოზინცევისა და ლ. ტრაუბერის ფეჟისის კინოსტუდიაში. აქვე მიიღო მან კინომსახობის პირველი ნაყოლა აღინინული კინორეჟისორების მიერ გადაღებულ ფილმში „შეშავის ბორბალი“.

გაიფიდა დრო, თანდათან იხვეწებოდა და მალეღებოდა ზეინაბი თუთბერიძის საშემსრულებლო ოსტატობა. დიდად სამხედრო ომმა როგორც სხვა ოჯახებს, ზეინაბის ოჯახს დიდი ტკივილი და დარდი მიაყენა. 1941 წლის შემოდგომაზე, მოსკოვის მახლობლად, ფიქვნი ბრძოლებში მამათა სიყვდილით დაღუპნენ ზეინაბის მეუღლე იური სიხელი და მისი 14 წლის ვაჟი ნოდარი, რომელიც ფრინტე მუხანსივსდ წვაიდა.

მერც აქ განსაღებლმა გახტბა ქართველი ქალის საოგარი ნებისყოლა. იგი ხალხს სჭირებოდა და ზეინაბიც მუდამ თავისი ხალხის ვერდით იღვდა. ვახშირდა მისი საგატროლო კონცერტები მოსკოვის ნახევარდამანებლებელ მოსპიტლებში, რკინიგზებისა და ავტომაღგურების ავტოსტანტებში, სამხედრო ნაწილებში. მშვენიერად და მომხიბვლელი სიმღერებისა და ცეკვების მნიღველი ვარისკატები იგიწყვებდნენ ჰროლოკებით გამოწყვად ტკივილებს, მშობლიურ აღფრთხილბან, აბოლოლებთან განსორების დარსლა და შეწარებას.

ამამდგ ზეინაბი თუთბერიძე თბილისში ცხოვრობს, შექლებსდაგვარად იღვ მხნედ განაგრძობს საზოგადოებრივ საქმიანობას, განსაკუთრებით, ბავშვებთან ურთიერთობა ახარებს, უზიარებს მათ თავის მდიდარ ცხოვრებისეულ გამოცდილებას, მის მდიდარ საოჯახო არტიქში მრავალი უნიკალური დოკუმენტი და ნოთი ინახება. ზეინაბი თუთბერიძის პატარა თაობის ხელოვნების ისტორიის ნამდვილი სავაძურბა, რომელზედა უსრადლებას და სათათო მოვლა სჭირდება.

ს. რახვიაშვილი

ზეინაბ თუთბერიძე
შოა აზის ანსამბლის წევრებთან

კვების მასწავლებელ დაიღუპეს მიმხარეს, შემდეგ დიდი ჯავრიშვილს, აქ შევისწავლევ ქართული ცეკვები.

1922 წლიდან ზეინაბი ლენინგრადში ეუფლებოდა საშემსრულებლო ოსტატობას. ღირსშესანიშნავი იყო ზეინაბისათვის ლენინგრადში ყოფნის პერიოდი, მაგრამ მის ნიჭს ვნა ღირათ მიიღვ მოსკოვში მივიდა, — აქ მან ჰარადი ბედნიერებაც იპოვნა, სერგო ორჯონიკიძის თანხმობით საუღამოოდ დაუკავშირა ბედი ინიერნი იური მოსტის. სწორედ აქ, დიდ თეატრში მიხვდა ზეინაბი სახელგანთქმულ მსახიობებსა და რეჟისორს კ. სტანისლავსკისა და განათლებვის მინისტრს ა. ლუნარსკის. იმ დღეს იგი დიდად წარმატებით გამოვიდა სცენაზე. მიეღი ბრწყინვალეებით წარმოადგინა ქართული, აზრნაიკავალი, სომხური და ჩვენი ქვეყნის სხვა სახლთა ცეკვები. ა. ლუნარსკის რეკომენდაციით 1926 წლის იანვარში ზეინაბი თუთბერიძე ტანმედიში მიაღენის, აქ იგი სახელმწიფოულ უსბეკ მოცეკვავეებს კარი აუკეთებდა და თამარ ხანუნს ამოღდა ვახშირი ხალხური სიმღერისა და ცეკვის ერთეული ეთნოგრაფიული ანსამბლის შესაქმუნლად. ამ ანსამბლში იგი წარმატებით გამოიყოფა. ახრადება ქართულ, სომხურ, აზრნაიკავალ, ტავიურ, თურქულ, ბურუს, ესანურ, მექსიკურ და სხვა ქვეყნების ცეკვებს. მისი საშემსრულებლო ხელოვნებით მომხიბლულმა მათურებელმა იგი გულთი შეიყვარა და აღიარა.

გაომჩენილ მსახობისა და მოცეკვავებ,

როსა თავდიშვილი

ერსობელ, ნინოზა იყო. დღეი თოვლი დალო. ხაზარა ქლივს ვაშუტენი სამად-სამი გაუშლილი ვარდა. ნინო ნაჟაშის საფლავზე მივდილით მე, ქიკიავეს ქილა-შვილი და ნინო ბუარაშვილი.

მასობს, ერთი ვარდი უფითელი იყო. ერთი ვარდიშვილი, ერთიოც იმეტი შუტი წითელი, სინავეში გადადიოდა. ვარდები თითქოს სანთლიდან იუვენ ჩამოქონილი — ალბათ სკიოდათ. უბნში შეინახე, სულ-მთლად რომ არ გაუქონებოდა.

ქლივს ვაგვკალით დიდუბის პანთონის ცნო. საფლავის ქვა ხელით გადავსუფთავო და აცასტებელი ვარდები მივართეთ ნინო ხაზარაშვილს. სანამ სიცივეს ვაუშ-ძლით, ვიკავით საფლავთან, შერე კიუარა-რთას თამარ ანდელუბაშვილს შევხვდა. შორი-დად შეინახა ვარდები, მოგვებოქრდა. ვაგვ-ვილია და ხელით გავინაზა — მე ვერ ვი-შოვნი.

შგანი ვარს კი შევთანხმებულვართ, ისე დაუადეთი არს რომ თავდღიშვილის ხა-სლისაქენ. ეს შენთხვევითი არ მომხდარა. უბაროდ მასთან საუბარი, უფროს ადგი-ლიანან ურთიერთობა მოგვეტანდა. ვიცოდ-ით, როგორც ყოველთვის, გაიხარებდა ჩვენი ნახვით, ბევრ სანატრებსო ამბავს გვაშობდა. უკვე ლოკის შიქაველი ქალ-ბატონი როსა სიუვარულით გადავხვევია და მიუხედავად იმისა, რომ დღეი მთავარი იყო ჩვენი მიხეც მოგახვება მღირო — სომ ციტი, დღეზე ადგამო არ შემიძლია, კარან ვერ შემოგვებებთ, უჩრდილოობაში არ ჩამოხარავითო. უზარადა წინა და რვეული ეწყო ვარშეო. ქალბატონი როსა ქალიშვილი ვენერა, სიუვარულით თავს დასტრბოლებდა დედას. რაც არ უნდა მოე-ხოვრა, წაშე მოუქნებინდა და მოურბენი-ნებდა.

შუდას ვაყვებით ვუსწინდელი ქალბატონი როსას დინე საუბარს და მის მამაკაცი ბი-ოგრაფიას შენატარობ.

ერთი საუესის წინათ დიბადა ქუთაისში როსა თავდიშვილი. ადრე უჩარბაზარი შეჩვენებოდა საუესზე, შარბან არც ისე გრძელი ყოფილა. ახლა უკვეა მისი შვილი, ვიცი ვერ მივახებ არც წესს.

ტბოლით იქამო ქინდიათ თურქი ხანა-ნა ვლდებს. ტბილადავ იგონება თავის შრომობს როსა თავდიშვილი. მამას ლტერბატურა ბუარბობა, ხუთივე შვილს

განათლება მისცა. შვილებს წიგნებით და უფრანდ-განუტებით ამარაგებდა, განსაკუთ-რებით, გამორჩეულ შვილს როსას.

რეკლამუცურად განწყოილი ქალიშვილ-ზე დღეი გაღმენა მოუხდენია მის ახლო ნათესავს — იცო რიფინაშვილს.

1901 წელს დაამთავრა როსა თავდიშ-ვილიმა ქუთაისის ქალთა განზავა. შერც-ნებზე ახალგაზრდა ქალისთვის მომავალი ნა-თელით იყო მოგონილი და სულ სხვა ვა-შები ქმინდა, მაგარს მოულოდნელად ვაი-თხვის და მღეი ხამი შვილის დედა გახა-ძნელი იყო სამი შვილი. იქამის მოვლა, საზოგადო მოღვეწეობა და საყუთარ თავთან მუშაობა.

იგი ცდილობს შეისწავლოს ქართველი ებ-რელობა ყოფა-ცხოვრება, როგორც უშუ-ღლია, სრულად ახალგაზრდა, თავს დასტ-რაილობს სიღუბენიერში შერც ნებზე ქა-ლებს. 1908 წელს შენდგე კი უფრო აქტი-ურად ემბება მათ ცხოვრებაში.

1924 წლიდან უფრანდ-გაუტებით სავსე თავდიშვილის ლექსებით, მოთხრობებით, ლეგენდებით, ფილმტონებით, ნარკვევებით, გამაქვეყნებულ მასლებთან. შინაარს რომ თავი დავენებოთ, სათაურებითაც კი ადვი-ლად ვაივებთ ავტორის გულსტკივლებს და ინტერესს — „ებრელები ქალი“, „ირო ებრაელს საუბარი“, „იხილოდები წარსული ცხოვრებადან“, „სახანო ხანაშურალია“, „მ შარტ და ქართველი ებრაელი ქალიბი“, „რეგიადა შერბოლებთა ამბები თარა-ლია“, „ახალი ებრაელი“, „მტრე ქართველ-ბა ებრალობა უნანს“ და სხვა.

უველან, სადაც კი უშუშვებია, ქუთაისის სანაზრო-საქალაქო საბჭოს დებუტატი-აღსასკომის წევრად, ქუთაისის წერა-ცოიბ-ვის ურდინარაზო სკოლის მასწავლებლად თუ სახელმეტაგო პუნქტში, ქალბატონ რო-სას უველან დღეი კვალი დაუტოვებია ბე-რს საპირის საქმე უსოებითა.

1928 წელს ქუთაისის ბრეალობა უბანს ცესხელ მიოდო, როსა თავდიშვილი წა-შე იჭვე განჩნდა. ვაყაყურად ებრბოდა გა-მჭინებარებულ სტიქიას. უშოშრად შერბო-და ცესხელმიოდებულ სახლებში და გამაი-ყავდა პატარა, თუ მოხუცი. მტრე დიდდუ-ბული, უხალ-კაროდ დარჩენილი ბავშვები თბობის წამოიყვანა და ხანაშუო სახლ-

ბში შარუნველ და კეთილ ადამიანებს სა-კუთარი შევიდებოთ ჩაბარა.

ხანარის დროს ებრალობა სალოცავი, სი-ნაგავო დაიწვა. აღმასკომმა დადგენილება გამოიტანა — სინაგოგაში, რესტავრაციის შემდგე, ქლუბი უნდა გახსნილიყო. ამ კარ-გი საქმის განხორცილება შეუძლებელი იყო. თუ ებრალები თანახმა არ იქნებოდ-ნენ, როსა თავდიშვილი პირველი გამო-რბმარა ახლასკომის დადგენილების და შარბარობას გვერდით ამოუდგა...

1938 წელს ქალბატონი როსა იქამთან ერთად თბილისში გადაშვიდის საცხოვრებ-ლად და „ახალგაზრდა კომუნისტში“ იწ-ყებს მუშაობას.

1940 წელს გაიშოცა მისი ეთნოგრაფიულ-ული წინა, რომილობა ავტორმა მუშუშე-სა და ინსტიტუტებს მისუშენლოვანი მასა-ლა შესინა. წინაი ეტბა ქართველ ებრა-ლობა ძველ ყოფა-ცხოვრებას. წინის რე-დაქტორის გამორჩენილი ეთნოგრაფი სერგი მაკალათია გახლდათ. სერგი მაკალათია დი-დად აფსებდა თავდიშვილის ღვაწლს ეთნოგრაფიაში. სზარად ვაწინადა მივიჩნე-ებენი და სიხუდა კიდევ შეგერბოვების ეთნოგრაფიული მასალები ებრალობა ცხო-ვრებიდან.

როსა თავდიშვილის კლასის რვა წინე იტუთების — „ეთნოგრაფიული ნარკვევები ქუთაისის ბრეალობა ყოფა-ცხოვრებიდან“, „ირო ძმა“, „თავსებები“, „იხარბობები“, „სახანო მოთხრობები“, „ანდაშრეი რე-ბუსტეში“, „არბუსები“.

ამ შვენიერ წავენებს, რომელთა ავ-ტორსაც უკვე დაბადების ას წელი შეუს-რენის, — ბავშვები დღესაც დღეი ინტე-რესიტი ეთიხლოებენ და გრინბამაშობელი რისუტებით ებრობან.

ას წელი ერთი გამოდდა შერბოლსა და საზოგადო მოღვეწის სხვისისათვის. როსა თავდიშვილის სახელმა გაუძლო საუეს-სი. თავისუფლად შეიძლება ბედნიერ ქა-ნად ვაღიაროთ იგი, მითუებებს, დადრეჩე-ლი ჰყავს, სამი შვილი.

ალბათ ასეა. თუ მოხივებარდვ გული ვაქვს, თუ იგი კაცისა და ქვეყნის გრბუ-ლებს, თუ შერს ხალხს უზარბოთ ემსაუ-რები, არახობდს დაივიწებებს შოამოხა-ვლობა.

ნატილი არ დაბეჭდილა, გებრამ...

მოქალაქე შვია თუთაშვილი რედაქციას სწერდა, გურჯაანში ცეცხობობ, მარტოხელა დედა ვარა და იხოხვდა დახმარებას აღვიღებ მოეწეოთ შესადგინოს სამუშაოზე. პარტიის გურჯაანის რაიკომიდან გვაცხოვრებინებენ, რომ მოქ, თუთაშვილის თხოვნა, სამსახურში მოწოდების თაობაზე, დაეკავშირებოდნენ. ამჟამად შვია თუთაშვილი სოფელ ქანადის კოლმურანებში ბუღალტრად მუშაობს.

ანაკლიის საბჭოთა მუშურნობის საანგარიშო დარტის მუშაებზე თავიანი კოლექტიურ განცხადებმა მოითხოვდნენ, კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსები გაეხსნათ ზუგდიდის რაიონში, რათა ბავშვებიან დედებს საშუალება მისცემოდნენ ოჯახისგან მოწყვეტილზე ავმაღლებინათ ცოდნის დონე.

პარტიის ზუგდიდის რაიკომის მდივანი ამ. ზ. ფთივა რედაქციას სწერს: ანაკლიის საბჭოთა მუშურნობის საანგარიშო დარტის მუშაების, მცირეწლოვანი ბავშვების დედების მიერ აღწერილი საკითხი დაიხსნა ავროსამრეწველო გაერთიანების

წინაშე, რომელიც დაეკავშირებებს განცხადებლების თხოვნას.

დაბა ბაკურიანის „ნადირშენისა“ და მეცხოველეობის საბჭოთა მუშურნობის მუშა-მოსამსახურეები თავიანი კოლექტიურ წერილში წერენ, 1984 წელს აშენებული ბაგა-ბაღის შენობს დღემდე საქსპლოატაციოდ არ არის გადაცემული.

წერილი საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს გადაეცუანა. მინისტრის მოადგილე ამბ. გ. ვარგაშვიძე ვპერს:

დაბა ბაკურიანის „ნადირშენისა“ და მეცხოველეობის საბჭოთა მუშურნობის მუშა-მოსამსახურეთა კოლექტიური წერილის საფუძველზე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრომ ადგილზე შეისწავლა დაბა ბაკურიანში 1984 წელს აშენებული ბაგა-ბაღის შენობის დღემდე საქსპლოატაციოდ გადაუცემლობის მიზეზი.

საბჭოთა მუშურნობის დაცემით, სპარკეტო ინსტრუქტორ „საქსოფლმშენარქიტექტის“ მიერ მიღებული პროექტით, ბაგა-ბაღს

აშენებდა ბორჯომის მოძრავექმნარქიტექტული კოლონა №82.

მიწის ნაკვეთი ბაგა-ბაღის მშენებლობისათვის ცუდად შეარჩიეს, რის გამოც შენობის დამთავრებისთანავე სარდალის სართული წყლით გაივსო და დღეისათვის იქ ამტანსარდალია გამოყვებული.

განუწავტობი არ არის კანალიზაციის მიერთების საკითხიც. კანალიზაცია გამოყვანილია ტერიტორიის გარეთ და ჩაშვებულა პირდაპირ გაზონან არსებულ არხში.

სამართლიანა საბჭოთა მუშურნობის მუშა-მოსამსახურეთა გულისწერობა. შენობის წელი დამთავრებულია, მაგრამ აღნიშნული მიზეზების გამო საქსპლოატაციოდ არ არის გადაცემული.

საჭიროა ბორჯომის რაიონის ხელმძღვანელობამ დააუენოს საკითხი სპარკეტო ინსტრუქტორ „საქსოფლმშენარქიტექტის“ და მშენებელი ორგანიზაციის წინაშე და ერთობლივად მოაგაროს სარდალიან წყლის ამოტუმბვისა და კანალიზაციის მიერთების საკმე, უწვლიფერო იღონონ. შენობის მყიდვ დროში საქსპლოატაციოდ გადასაცემად.

უპრნალ „საქართველოს ქალის“ 1986 წლის ნომერების უინარისი

№ 1
კროსა, კომეზია:

8. ნომერსა — მოთხრობა.
9. უმომოდი — დასვენება ზამთარში, — იუმორი. უნგრულიდან თარგმნა ლ. მისურკაძემ.
8. ბარათაშვილი, ნ. ბაბრინიძე, ლ. ბაბინიძე — ლექსები.

ნარკვევები, წერილები:

- ლ. ნინიძე — წყალი შოვიდა.
- რ. ლორთქიფანიძე — ავტობის გუტყვილზე.
8. ბაბრინიძე — ქალია, ქვეყნის თვალთა.
- ს. ბაბრინიძე — მუსიკა — პოეზია — ფერწერა.
8. თარბაბაძე — ერთ კერძოვა.
8. ალიზბაშვილი — ნატო ფულავანიშვილი.
8. ჯაბარბეძე — სარკმლის მიღმა.
0. ანოსინი — „მე სვობობა“ მჭივა.
8. გომბალაშვილი — ვიოდელა პაქსაშვილი.
8. კროსა — ქინელადასარდელები და შრობლები.
- ლ. ლომონაძე — ხროშობარბა — ფესვები.
8. ლომიძე — ახლაც მწყობრობა.
8. სულბე — ზოდუდ ერისი.

ნარკვევები, წერილები:

8. სულბე — მესხეთის მიწაზე.
8. მანიაშვილი — უფი ფანგრებში.
8. ციციშვილი — ორომოდახობითმტეი წელი ერთ სარწარმოში.
0. რაშა — დიდი ნენის სიღრმა.
8. სპანაშვილი — საშოქარო.
- უ. მანიაშვილი — ოქროსება.
- ლ. ბინძე — ქალკს აღმაბუბნ მათი უმომქმედა.
8. ბარათაშვილი — ათამდე შინც დითოვალ.
8. სულბე — „ბროლის კოში“ მფლობელი გვარონა.
0. ბაბუ — მეცნიერო ქალი.
- ა. კვიციანი — სცენაზე ლამის სიცოცხლედი.
0. კუბაძე — დიმილი... უფასოდ.
0. შალვა — იურიდიული კუთხე.

№ 2
კროსა, კომეზია:

8. პაპუნაშვილი — დეე ნიკო, — მოთხრობა.
- ლ. დიდაბალი, ლ. გომბაშვილი, 0. რაშინი — ლექსები

ნარკვევები, წერილები:

8. მფომდებამ მფომფლის ქალბაზს
8. ლაბინი — ქალია საკეთილდემოდ.
8. ბარათაშვილი — ხელ-დღევაანდლზე უქმესად.
8. აბილაშვილი — ერთ სულამის აღმონამებების...
0. ბაბუნაშვილი — ამაგდარი.

- 0. ოსბელი — ლენა ნაკაშიძე.
- 0. შავიშვიდი-წიგწიგნაძე — შიგნაძე კი დავარა... თუ გული გუ-
ლობს.
- 0. მისხარაშვილი — ნევერსული აშლილობანი მცირე ასაკის ბავ-
შეებში.
- 0. პაპრაძე — ლილია ჩენთვის „დღეს“ ნიშნავს.
- 0. პაპია — სიყვარული სიყვარულის წილ.
- 0. კილახანი — ინტერესი თუგაში.
- 0. პიპიაშვილი — გულით თოდეთი“.
- 0. ხაპრაძე — რარე გვეგნებ...
0. სპირიტუალიზმი — ფარაბული თანასწორუფლებიანობა.
- 0. პირაშვილი — „ოცნება“ ნიშნავს სილაშქრს.

№ 4

პროზა, კომედი:

- 0. ნიკოლაძე — სათებლა — მოთხრობა.
- 0. სპირაშვილი, 0. სპინაძე-ჯღაპიძე — ლექსები.

ნარკვევები, წიგნიანი:

- 0. კაკაბაძე — აი, ასეთია ვანწყობილება.
- 0. ჩოქიაშვილი — ინტერესი დღი ურთილობის შემდეგ.
- 0. ქაიხაძე — თამარის მილოცები.
- 0. კახაბაძე — მანანა ვაქციული.
- 0. კომლინიანი — მხატვრის სიყვარული გრძელდება.
- 0. რაზვი — სეპეზე ფიქრი.
- 0. ჯაბაძე — „სანაწ ვნება გადაიდგა“.
- 0. შრუშიძე — ვინც ჩემი წვეთი მტაც სვა...
0. ქაპაძე — ღიზა ბაბოს ნაშობი.
- 0. მღინვენიანი — მისი ცხოვრების მგვაზარი.
- 0. პაპრაძე — თბილისიდან ბრესლაუში.
- 0. ჩინჩაძე — პროცესორ გელა ბანეშაძის ნათელი სსოვნა.
- 0. პერი, 0. შრუშიძე — ორსული ქალის კვება და რევი.

№ 5

პროზა, კომედი:

- 0. მგაღრაშვილი — მე იხე მავა დეიდასთან ვცხოვრობ —
მოთხრობა.
- 0. მისხარაძე — იდეალური ქალი, — თარგმანი უნგრულიდან
- 0. პარაშვილი, 0. კილახანი — ლექსები.

ნარკვევები, წიგნიანი:

- 0. შხაბაძე — ორი საშუარო, ორი პოლიტიკა.
- 0. ჯიღარაძე — ათას ექვსი თითისკართან.
- 0. თარგმანი — ცხრაჯგუფა მზე დაქაშაშუბის.
- 0. შულაძე — რჩეულია შორის.
- 0. ტრეპაშვილი — პარიზი, მარტენის ქუჩა.
- 0. ბანთარაძე — შეხედარა.
- 0. კორაშვილი — პირველი მთავარი როლი.
- 0. პაპია — როცა ასეთი სიყვარული.
- 0. კულაშვილი, 0. ჯაბაძე — 1800 ბავშვის აღმზრდელი.
- 0. შანაშვილი — პოლიგრაფიტი.
- 0. პაპრაძე — მოცადლო სტეტიმარადღ.
- 0. ჯაბაშვილი — ილია ჭავჭავაძე და ქართველი ქალები.
- 0. მისხარაძე — გაივით.
- 0. გორგაშვილი — კეთილი წამოწყება.

№ 6

პროზა, კომედი:

- 0. დეკლარატი — შურა, — მოთხრობა.
- 0. შუკრიძე — ჩემი უკი, ჩემი ხალხი — ნანახტი.
- 0. თარგმანი, 0. შირაშვილი — ლექსები.

ნარკვევები, წიგნიანი:

- 0. პასაძე — 1 ოფისი — ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღე.
- 0. პარაშვილი — ჩვენს ბავაბლებში.

- 0. ჯაბაძე — დედა გენაცვალს!
- 0. შირაშვილი — „მე კი სოფელში ვრჩები“.
- 0. ტაბაძე — „სიხარულისგან“ მხოლოდ სიხარული.
- 0. შიგნაშვილი — ახალგაზრდა დედას.
- 0. შიგნაშვილი — სახალხო ბალი ოქაში.
- 0. პაპრაძე — ათი შვილი და მათი ნაშრავლი დიდი ბენიე-
რება...
- 0. ლიპარაძე — შემოღობის ერთ შიან დღეს.
- 0. პერი — ზოგიერთი სიხარული ბავშვთა კვებაში.
- 0. პაპრაძე — სილაშქრის და სინატრის დღესასწაული.
- 0. შირაშვილი — ბავშვებსაც კი არ ინდობენ.
- 0. სპირაძე — გახსოვდეს, შენც დედა ხარ!
- 0. ჯაბაშვილი — „დაიბრუნდი“.

№ 7

პროზა, კომედი:

- 0. ჯარბიძე — მოლოდინი, — მოთხრობა.
- 0. პარაშვილი, 0. შირაშვილი — ლექსები.

ნარკვევები, წიგნიანი:

- 0. კაკაბაძე — ფერადი ბაირალები.
- 0. შირაშვილი — გარეგნობის განისმისი აღმავლება.
- 0. რაბინი — ილია ჭავჭავაძე და ნინო ბაკრატიანი.
- 0. ჩოქიაშვილი — მადლიერება.
- 0. პილაშვილი — რეინიკა — მარაბე — ახალქალაქი.
- 0. კომლიანი — „უფანტაზია და მარტენი“.
- 0. შირაშვილი — დღეს როლი ბავშვის მტყუყვლების აღ-
წადში.
- 0. პაპრაძე — ბერკეცი ვარ...
0. პერი, 0. შრუშიძე — კერძობის გულის გამოყენება ჩილი ბავშვ-
თა კვებაში.
- 0. პაპრაძე — შეხედარა ზეალიდელ დღესთან.
- 0. ჯაბაშვილი — ნაშლილი ქორწილი.
- 0. რაზვი — ქარისკაცის ქვრივი.
- 0. შირაშვილი, 0. კაკაბაძე — შუასაუწყუნობრივი პნელითის მო-
ლოცობის წინააღმდეგ.

№ 8

პროზა, კომედი:

- 0. შირაშვილი — წუთისოფელი ასეა, — მოთხრობა.
- 0. ნიკოლაძე — ტრანის აღსასრული, აუზობი, თარგმანი 0. კუ-
რავამ.
- 0. შხაბაძე, 0. ქაბაშვილი, 0. პაპრაძე — ლექსები.

ნარკვევები, წიგნიანი:

- 0. შირაშვილი — ოქანი პარტიის სოციალურ პოლიტიკაში.
- 0. ნარაშვილი, 0. გორგაშვილი — ურთილობის დელეგატივი
დაგლოვდ არიან.
- 0. პარაშვილი — „გენებავო ინტეტი“.
- 0. შირაშვილი — როცა თბილისში ცხელა...
0. ჯაბაშვილი — შეგებდით განაგარატივებულ ჩავუყვებში.
- 0. გორგაშვილი — მხოლოდ სტენი ცოცხლობდა.
- 0. პაპია — „დღეს დღე“ ინტეტივში.
- 0. შირაშვილი — გზის დასაწყისთან.
- 0. გორგაშვილი — კვებითი მოშაშაშები და მათი პროფილაქტიკა.
- 0. ქაპაძე — „ინტეტი“ იმდენი განაფლობის...
0. მისხარაძე — დღეობები.
- 0. ჯაბაშვილი — ჩვენს ცხოვრება და სადარაბოებში.
- 0. პარაშვილი — ჩვენს კარგი შერეული.

№ 9

პროზა, კომედი:

- 0. ქილაშვილი — ოქანი, — მოთხრობა.
- 0. ხაბაძე — ლექსები.

ნარკვევები, წერილები:

- ბ. ბერიძე — ქალთა მონაწილეობით.
- ს. მავარაშვილი — შემოპრდენების ტეპაი დაწერა...
- ბ. სხიპაძე — უხაროდეს ქვეყანას.
- ბ. შიბაძე — ბავშვები ზაქოცხლებს.
- ბ. გომელაძე — „ორიასიანთა კლუბი“.
- ბ. ზარბაზაძე — მისი წარსული და აწმუი.
- ბ. შიბაძე — კვერთხი.
- ბ. გომბაშვილი — გავწვიო სკოლა-მუზეუმში.
- ბ. შაილძე — საიო წაივავი ფურის გირგალი.
- ბ. გომელაშვილი — არეოა ლოლუა.
- ბ. შაქაძე — მისი კლემენტინოსა.
- ბ. ლუხაძე — ბების ბიკი.
- ბ. ცაილიაშვილი — შვილების დამარგავი დედა.

№ 10

პროზა, კოეზია:

- ბ. თიშური — უხტა შიბაი ქირას თხოულობს, — შიობობა, არა... ზღლიდან თარგნა მ. ბირბრაშვილი.
- ბ. კომეგოშვილი — „წერილი“, — იუმორი, კოლმუნტიდან თარგნა ი. კაბაბაძემ.
- ბ. ზარბაზაძე, ბ. შიბაძე, ბ. ლინაძე — ლექსები

ნარკვევები, წერილები:

- ბ. ზარბაზაძე — მასწავლებელი.
- ბ. ლუხაძე — ოქროდ უღვარებს მტევნი.
- ბ. რიპიანი — ტეპი მატულობს...
- ბ. ბაიშიძე — ქალაი სკოლით იწყება.
- ლ. კაბაბაძე — თბილისური წვეულების ქება.
- ბ. წორწინაძე — ბავშვების ნაკლებდღეოდ.
- ბ. შანგიანი — საზიკანი ჩადი.
- ბ. შანგიანი — უჩვეული გამოდენა.
- ბ. ზარბაზაძე — გურკანის „კველწმინდა“.
- ბ. გომბაშვილი — ავამალითი ქალთა საბჭოების როლი.
- ბ. სხიპაძე — მუზავრი რომ ეკუთვნის იესს.
- ბ. ბირბრაშვილი — შორკაქვებულ ბელოვანი.
- ლ. ბარბაქაძე — რა არის ბოტულოზი და რიგორ ვებრძობოთ მას.

№ 11

პროზა, კოეზია:

- ბ. ბელაშვილი — ოლიდ დამბრუნდი დედა, — შიობობა.

წომეგოშვილი: კულნარული რიებტები, ფერად-ფერადი, შოდა, რიევები, ჩვენ გავრენ, ქსოვის გაკეთილები.

- ბ. შიბაძე, ბ. შიბაშვილი — ლექსები.
- ბ. შარბაზაძე — მინდი უოფილა თგრმე სიბერე

ნარკვევები, წერილები:

- ლ. სტურა — ოქტობერი, ლენინი, შვიდობა.
- ბ. სიხარულიძე — გავქვს უოფილაი ფერიო...
- ბ. ზარბაზაძე — ზემო რაქაში ბარტის სწარმოა.
- ბ. გომბაშვილი — ციტრუსების ციკლი.
- ბ. გომბაშვილი — გული მღერია
- ბ. გომბაშვილი — პრემია საუქვენსო ნაშრომისათვის.
- ბ. სიხარულიძე — პროფესიონალი.
- ზ. გომბაშვილი — მრედა მიბილივილი.
- ბ. ჩემბრაშვილი — კოეზიი „კალიან ვირაზე“.
- ბ. ნიკოლაშვილი — აი, ასეო წიქსი კომუნისტი
- ბ. კაბაბაძე — ომის გზაქვარდებზე.
- ლ. კინალიაშვილი — ვუმარგოი მამებს
- ბ. ზარბაზაძე — გუბრძობოთ ლიობოს და თამბაქოს.
- ბ. შიბი — ერთიდან სამ წლადე.

№ 12

პროზა, კოეზია:

- ბ. ქილიაშვილი — ჩენი კასორი.
- ლ. ზარბაზაძე — ლექსები

ნარკვევები, წერილები:

- ლ. კაბაბაძე — რიკა ერთად ვართ...
- ბ. თორღუა — ბედი ადამიანის
- ბ. კაბაბაძე — რა ღირს სიბარული.
- ლ. ჯათბაძე — ორდენი კომპოზის დროშაზე.
- ბ. კინალიაშვილი — დუფურარი შეხედება
- ბ. სიხარულიძე — ქაშარის ბაღვლი.
- ბ. კაბაბაძე — დელოვლის ვაშლები
- ზ. შანგიანი — ქეთიდან ირემი
- ბ. ზარბაზაძე — ჩემო ლამაზო ქალნი
- ბ. გომბაშვილი — დიანა უღლებს გამოფენა თბილისში.
- ლ. შიბაძე — სდაც დაღლილია ქრება.
- ბ. კაბაბაშვილი — შენ-ჩემობა დედა-შვილობაში.
- ბ. შანგიანი — ხელოვენება პედაგოგისა.
- ბ. გომბაშვილი — ოლიობა საუფროშო.
- ს. ჩემბრაშვილი — ცაქიო განვლილი გზა.
- დ. ზარბაზაძე — რიკა თადივივილი.

ბარბაქაძის პირველ გვირგვინს — სახლგარდა გამოგონებულნი იყო-მხარი თინა მღვარევივილი და თამაზ ქვილიძე. ჯ. ლომიძის სულიდი; მითომეზ — ბ. ახვლედიანი. ზამთარი.

<p>მთავარი რედაქტორი გარბიკა ზარბაზაშვილი Главный редактор МАРИКА БАРАТШВИЛИ</p>	<p>სარედქტორო კოლეგია: ნ. ბურბანიძე, ლ. კაბაბაძე (პ. შ. მდენია) ნ. ბურბანიშვილი, ლ. ჯ. კაბაბაძე, ნ. კილიაშვილი, თ. ლუხარაშვილი, მ. ლომიძე, ნ. შანგიანი, მ. შანგიანი, მ. შანგიანი (მხატ. რედაქტორი), ნ. ზარბაზაძე, ლ. შიბაშვილი, ნ. შანგიანი, ნ. შანგიანი.</p>	<p>საქ. კმ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა</p>
--	---	--

ტერმინოლოგია ნ. შანიძე

წომის წითელი დროშის ორდენისანი საქ. კმ ც-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Ордена Трудового Красного Знамени типография издательства ЦК КП Грузии, 380096. Тбилиси, Ленина, 14. Адрес редакции: 380096, Тбилиси, Ленина, 14.

რედქტორის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელფონის №№ რედაქტორის — 99-98-71, პასუხისმგებელი მდიონის — 99-71-68, განყოფილებების: მრეწველობის და სოფლის მეურნეობის 93-25-64 ლიტერატურისა და ხელოვნების 93-98-53, კულტურისა და ყოფიერების 93-98-50, შრომობლა წერილებისა და მასობრივი მუშაობის 99-50-39, მხატვრობის რედაქტორის — 93-98-57, ტექნიკური რედაქტორის 93-98-58. საერთო განყოფილების 93-98-54. ვადაცა სასაქმობად 4. 11. 86 წ. ხელმოწერა დასაბეჭდავად 12. 12. 86 წ. ქალაქის ზომა 60x90/8, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 3. ასაქმობელი საგამომცემლო თაბისი 5,8. Условных печатных листов 3, учетно-издательских листов 5,8, ტირაჟი 145.000

7
1933

633/9

